

בנק אגוד בע"מ

**דוח מפורט על סיכונים –
גילוי לפי נדבך 3
ומידע נוסף על סיכונים
ליום 31 במרס 2018**

בנק אגוד
UNION BANK

	תוכן עניינים
4.....	רקע
4.....	עיקרון הגילוי
5.....	מידע צופה פני העתיד
6.....	תחולת היישום
7.....	מבנה ההון
19.....	הלימות ההון ומינוף
19.....	הוראות רגולטוריות חדשות העוסקות בנושאי מדידה והלימות הון
19.....	הערכה פנימית של נאותות הלימות ההון (ICAAP)
20.....	תכנון ההון ויעדי ההון
20.....	תיאור שימוש במבחני קיצון במסגרת תכנון ההון
21.....	מידע נוסף על נכסים משוקללים בסיכון
23.....	יחס מינוף
26.....	הערכת החשיפה לסיכונים ואופן ניהולם
26.....	הממשל התאגידי בתהליך ניהול הסיכונים בבנק
26.....	תאבון סיכון
27.....	סיכון אשראי
27.....	סיכון ריכוזיות תיק האשראי
39.....	סיכון אשראי – גילוי לגבי תיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית
41.....	הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית
43.....	סיכוני אשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
44.....	סיכון שוק
44.....	ניהול סיכון השוק
44.....	אמידת סיכוני השוק ובקרתם
45.....	ניהול פוזיציות בתיק למסחר
45.....	התייחסות לאירועים לאחר תאריך המאזן
45.....	מודלים לניהול סיכוני שוק
46.....	סיכון ריבית
48.....	סיכון בסיס
50.....	סיכון מניות
51.....	סיכון אופציות
53.....	סיכון תפעולי
53.....	ניהול הסיכונים התפעוליים
53.....	מערכות המידע והמחשוב של הבנק
53.....	הגנת הסייבר ואבטחת מידע
54.....	המשכיות עסקית - היערכות למצבי חרום
55.....	מידע נוסף על סיכונים אחרים
55.....	סיכונים מובילים ומתפתחים
57.....	סיכון ציות
58.....	סיכון משפטי
58.....	סיכון מוניטין
58.....	סיכון אסטרטגי
58.....	סיכון סביבתי
59.....	יחס כיסוי הנזילות
62.....	סיכון נזילות ומימון
62.....	מודל הנזילות הפנימי
62.....	תוכניות מימון בשעת חירום

רשימת טבלאות

4	טבלה 1: יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)
7	טבלה 2: נתוני ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון
8	טבלה 3: הרכב ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון
16	טבלה 4: הרכב המאזן הפיקוחי
17	טבלה 5: דוח תנועה בהרכב הון פיקוחי
21	טבלה 6: רכיבי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי
22	טבלה 7: נכסי סיכון לפי חלוקה לפעילויות עסקיות
22	טבלה 8: תנועה בנכסי סיכון
23	טבלה 9: יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים
24	טבלה 10: השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף
24	טבלה 11: יחס המינוף
26	טבלה 12: מבנה ארגוני של ניהול הסיכונים
34	טבלה 13: חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגי חשיפות אשראי* עיקריים
35	טבלה 14: סך החשיפות העיקריות למדינות זרות
35	טבלה 15: פיצול התיק לפי התקופה לפירעון ולפי סוגי חשיפות 1 אשראי עיקריים
	טבלה 16: סכום הלוואות פגומות, הלוואות בפיגור, יתרת הפרשות פרטניות וקבוצתיות והוצאות בגין הפסדי אשראי שהוכרו בדוח רווח והפסד ומחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי
36	טבלה 17: תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי
38	טבלה 18: טבלת המיפוי לדירוגי חברת הדירוג S&P
39	טבלה 19: סכום חשיפות האשראי ברוטו לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי
39	טבלה 20: פירוט של סוגי הביטחונות בהם נעשה שימוש, תוך הצגת החשיפות המכוסות בערבויות, חשיפות המכוסות על-ידי נגזרי אשראי וחשיפות המכוסות באמצעות ביטחונות פיננסיים כשירים על-פי הצד הנגדי
41	טבלה 21: פירוט חשיפות האשראי של הבנק שמקורן בנגזרים
43	טבלה 22: פירוט הערך הנקוב של תיק נגזרי האשראי של הבנק, המשמשים לניהול סיכוני תיק האשראי של הבנק
43	טבלה 23: דרישות הון בגין סיכוני שוק
44	טבלה 24: ריכוז מגבלות סיכון השוק הכוללות והחשיפה בפועל במיליוני ש"ח במונחי VAR
46	טבלה 25: השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים
46	טבלה 26: השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית 4 על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים
47	טבלה 27: רגישות לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ והמדד
49	טבלה 28: נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
50	טבלה 29: היתרה המאזנית של ההשקעות במניות בתיק הבנקאי ושווין ההוגן של השקעות אלו
51	טבלה 30: דרישות הון בגין קבוצות של מניות
51	טבלה 31: קשר בין סעיפי המאזן לפוזיציות שנכללו במדידת סיכון השוק
52	טבלה 32: יחס כיסוי הנזילות
59	טבלה 33: נכסים נזילים באיכות גבוהה
61	טבלה 34: סיכום של נכסים משועבדים ולא משועבדים
63	

בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן "הבנק") נוסד בשנת 1951. הבנק הוא תאגיד בנקאי בעל רישיון בנק לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א – 1981. מניות הבנק רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

לבנק 36 סניפים ושלוחות הפזורים ברחבי הארץ (הכוללים מרכז לבנקאות פרטית). הבנק מספק ללקוחותיו מגוון שירותי בנקאות. בהתאם לנתונים שפורסמו בדוחות כספיים מאוחדים של כלל הבנקים בישראל ליום 31 במרס 2018, הבנק הוא השישי בגודלו במערכת הבנקאית בישראל.

ראה גם פרק "סיכונים מובילים ומתפתחים" בהקשר של השלכות הודעת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק מיום 30 ביולי 2017, בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק ובעניין התקשרותם מיום 27 בנובמבר 2017 עם בנק מזרחי טפחות בע"מ ("בנק מזרחי") והחלטת מ"מ הממונה על ההגבלים העסקיים מיום 30 במאי, 2018 לפיה הודיע על התנגדותו לאישור המיזוג בין הבנק לבנק מזרחי ועל זכות בעלי השליטה בבנק לערער על ההחלטה.

עיקרון הגילוי

הדוח המפורט על הסיכונים כולל מידע כמותי מפורט ומידע איכותי על סקירת הסיכונים ואופן ניהולם הדוח כולל דרישות גילוי שפורסמו על ידי ועדת באזל, כפי המפורט בנדבך 3 להוראות (להלן: "נדבך 3"), ודרישות הגילוי על הסיכונים המבוססות על מקורות אחרים, לרבות דרישות גילוי שפורסמו על ידי הפורום ליציבות פיננסית (להלן: "FSF") ודרישות גילוי שפורסמו על ידי צוות משימה לשיפור הגילוי (להלן: "EDTF") שהוקם על ידי המוסד ליציבות פיננסית (להלן: "FSB") לשיפור הגילוי על הסיכונים בתאגידים בנקאיים. בנוסף, במסגרת הגילוי נכללו דרישות גילוי נוספות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים.

מובהר, כי ככלל, התיאור בדוח המפורט על הסיכונים לרבעון זה מתייחס לאירועים ושינויים מהותיים שחלו בתחום הסיכון בבנק בתקופת הדיווח אל מול הפרסום השנתי האחרון. לפיכך, יש לעיין בדוח יחד עם דוח הבנק לשנת 2017 כפי שפורסם במערכת המידע "מגנא" ביום 15 במרס 2018 (מספר אסמכתא 020454-01-2018), ועם הפרק "סקירת הסיכונים" בדוח דירקטוריון והנהלה. יחד עם זאת, בחלק מהמקרים, לשם שלמות התמונה, כלל הבנק תיאור הכולל גם מידע בתחום, על אף שלדעתו אינו מידע מהותי.

טבלה 1: יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)

ה	ד	ג	ב	א	
31.3.2017	30.6.2017	30.9.2017	31.12.2017	31.3.2018	
במיליוני ש"ח					
2,506	2,556	2,604	2,611	2,592	1 הון עצמי רובד 1 ¹
2,396	2,451	2,503	2,508	2,513	א1 הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
2,506	2,556	2,604	2,611	2,592	2 הון רובד 1 ¹
2,396	2,451	2,503	2,508	2,513	א2 הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
3,613	3,674	3,853	3,755	3,738	3 הון כולל ¹
3,503	3,569	3,752	3,652	3,659	א3 הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
25,240	26,094	26,600	26,062	26,008	נכסי סיכון משוקללים (במיליוני ש"ח)
					4 סך הכל נכסי סיכון משוקללים (RWA)
					יחסי הלימות הון (באחוזים), לפי הוראות המפקח על הבנקים
9.93%	9.80%	9.79%	10.02%	9.97%	5 יחס הון עצמי רובד 1
					יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום
9.49%	9.39%	9.41%	9.62%	9.66%	א5 השפעת הוראות המעבר
9.93%	9.80%	9.79%	10.02%	9.97%	6 יחס הון רובד 1
					יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום
9.49%	9.39%	9.41%	9.62%	9.66%	א6 השפעת הוראות המעבר
14.31%	14.08%	14.48%	14.41%	14.37%	7 יחס הון כולל
					יחס הון כולל לרכיבי סיכון לפני יישום השפעת
13.88%	13.68%	14.11%	14.01%	14.07%	א7 הוראות המעבר

טבלה 1: יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)

ה	ד	ג	ב	א	
31.3.2017	30.6.2017	30.9.2017	31.12.2017	31.3.2018	
9.34%	9.34%	9.34%	9.35%	9.36%	יחס הון עצמי רובד 1 הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ²
0.59%	0.46%	0.45%	0.67%	0.61%	יחס הון עצמי רובד 1 זמין, מעבר לנדרש על ידי המפקח על הבנקים
46,139	46,054	46,813	45,662	44,782	יחס המינוף, לפי הוראות המפקח על הבנקים סך החשיפות (במיליוני ש"ח)
5.43%	5.55%	5.56%	5.72%	5.79%	יחס המינוף (באחוזים)
5.19%	5.32%	5.35%	5.49%	5.61%	יחס המינוף, לפני השפעת הוראות מעבר (באחוזים)
11,554	12,513	12,230	11,494	11,472	יחס כיסוי נזילות, לפי הוראות המפקח על הבנקים סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה
9,524	9,644	9,519	8,891	8,667	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
121%	130%	128%	129%	132%	יחס כיסוי נזילות (באחוזים) ³

- נתונים אלו כוללים התאמות בגין תכנית התייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקח על הבנקים מיום 12.1.2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - התאמות בגין תכנית התייעלות), אשר אושרה על ידי הפיקוח על הבנקים ביום 4.12.2016, כאשר ההקלה ההונית בגינה פוחתת על פני 5 שנים עד ליום 31.12.2021.
- דרישות יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור 9% יחס הון כולל בשיעור 12.5% חלות מיום 1 בינואר 2015. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2015 חלות דרישת הון נוספות בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח.
- יחס כיסוי הנזילות מוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות חודשיות במשך הרבעון המדווח.

מידע צופה פני העתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח על הסיכונים, שאינו מתייחס לעובדות ההיסטוריות מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה והוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות ובעיקר התפתחויות המשבר הפיננסי העולמי ואי הוודאות הכרוכה בהשלכותיו, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים בריבית, שערי חליפין ואינפלציה, התנהגות המתחרים ושינויים ספציפיים שיפורטו להלן.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "צפי", "אמור", "חזוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", "תחזית", "תוכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצון", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" "צריך", "יכול", "יהיה" וביטויים דומים להם. השימוש בביטויים צופי עתיד אלו, כרוך בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהוא מבוסס על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר עשויים לא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי. המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר על תחזיות לעתיד בנושאים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ועל תוכניות העבודה ותקציב הבנק לשנת 2017. הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הנכלל בדוחות אלה, לרבות בגין השפעת נסיבות או אירועים שיקרו לאחר פרסום הדוחות על מידע כאמור.

ראה גם פרק "סיכונים מובילים ומתפתחים" בהקשר של השלכות הודעת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק מיום 30 ביולי 2017, בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק ובעניין התקשרותם מיום 27 בנובמבר 2017 עם בנק מזרחי טפחות בע"מ ("בנק מזרחי") והחלטת מ"מ הממונה על ההגבלים העסקיים מיום 30 במאי, 2018 לפיה הודיע על התנגדותו לאישור המיזוג בין הבנק לבנק מזרחי ועל זכות בעלי השליטה בבנק לערער על ההחלטה.

גילוי על פי נדבך 3

בנק אגוד לישראל בע"מ אינו מחזיק בחברות בנות בנקאיות. לאור זאת, הדרישות של הפיקוח על הבנקים, לרבות הוראות באזל 3, מיושמות ברמה מאוחדת בלבד.

ככלל, דרישות ההון של הבנק מבוססות על הדוחות הכספיים המאוחדים שלו, הערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

על פי כללי החשבונאות המקובלים, חברות בנות הנשלטות במישרין או בעקיפין על-ידי הבנק מאוחדות בדוחות הכספיים, בעוד שלמטרות פיקוח על הון, חלים לעתים כללי איחוד שונים. יחד עם זאת, ליום 31 במרס 2018 לא קיימים הבדלים בין בסיס האיחוד לפי כללי החשבונאות ובסיס האיחוד הפיקוחי למטרות הלימות הון.

לא קיימים איסורים או מגבלות משמעותיות כלשהן על העברת כספים או הון פיקוחי בתוך הקבוצה.

לפרטים נוספים בדבר חברות מוחזקות עיקריות של הבנק ראה ביאור 14 בדוח הכספי השנתי לשנת 2017 ומידע נוסף בפרק על ממשל תאגידי.

גילוי על פי נדבך 3

מדידת ההון מבוססת על חלוקת ההון להון רוברד 1 (הון עצמי רוברד 1 והון רוברד 1 נוסף) ולהון רוברד 2, נכון למועד הדיווח לא קיים הון רוברד 1 נוסף.

הון רוברד 2 כולל הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי, מכשירי הון וכתבי התחייבות נדחים עם מנגנון ספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן. סכום כתבי התחייבות נדחים העומדים בתנאי הכשירות של באזל 3 ומוכרים על ידי המפקח על הבנקים כהון רוברד 2 עומד על כ-511 מיליון ש"ח. לפי חברת מידרוג דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים הוא A3.il (hyd).

נכון למועד הדיווח מכשירי ההון וכתבי ההתחייבות הנדחים שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי מוכרים עד לתקרה של 40% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013.

טבלה 2: נתוני ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון

גילוי על פי נדבך 3

ליום 31 בדצמבר 2017 ¹	ליום 31 במרס 2017 ¹	ליום 31 במרס 2018 ¹	
			במיליוני ש"ח
			הון לצורך חישוב יחס ההון ²
2,611	2,506	2,592	הון עצמי רוברד 1
2,611	2,506	2,592	הון רוברד 1
1,144	1,107	1,146	הון רוברד 2
3,755	3,613	3,738	סה"כ הון כולל

- נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכנית התייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקח על הבנקים מיום 12.1.2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - התאמות בגין תכנית התייעלות), אשר אושרה על ידי הפיקוח על הבנקים ביום 4.12.2016, כאשר ההקלה ההונית בגינה פוחתת על פני 5 שנים עד ליום 31.12.2021.
- לפרטים נוספים ראה טבלה 3 להלן.

סך ההון הכולל של הבנק הסתכם ביום 31 במרס 2018 ב-3,738 מיליון ש"ח לעומת 3,755 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017. הקיטון בהון לעומת סוף שנת 2017 נובע בעיקר מקיטון בקרן הון ניירות ערך זמינים למכירה נטו בסך של כ-39 מיליון ש"ח קיטון של 18 מיליון ש"ח בגין השפעת הוראות מעבר וקיטון של 5 מיליון ש"ח בגין פריסת ההקלה ההונית שניתנה בגין תוכנית התייעלות. הירידה קוזזה חלקית על ידי רווח בסך 39 מיליון ש"ח.

טבלה 3: הרכב ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון
גילוי על פי נדבך 3

	ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 במרס 2017		ליום 31 במרס 2018	
	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם למאזן הפיקוחי	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה
במיליוני ש"ח						
הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים						
1						הון מניות רגילות שהונפק על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1
	א'	952	-	952	-	952
2	ב'	1,499	(2)	1,394	-	1,535
3	ג'	80	(8)	63	-	28
4						מכשירי הון עצמי רובד 1 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
5						הזרמות הון קיימות מהמגזר הציבורי שיוכרו עד ליום 1.1.2018
6						מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג' (זכויות מיעוט)
7		2,531	-	2,409	-	2,515
הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוח וניכויים						
8						התאמות יציבותיות להערכות שווי
9						מוניטין, בניכוי מיסים נדחים לשלם, אם רלוונטי
10						נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מיסים נדחים לשלם
11		(3)	-	(1)	-	מיסים נדחים לקבל שמימושם מבוסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מיסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי (temporary differences)
12						סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן

טבלה 3: הרכב ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון
גילוי על פי נדבך 3

	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 במרס 2017	ליום 31 במרס 2018			
	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם למאזן הפיקוחי	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 יתרה			
				במיליוני ש"ח		
13	-	-	-	פער שלילי (shortfall) בין הפרשות להפסדים צפויים	-	-
14	-	-	-	גידול בהון העצמי הנובע מעסקאות איגוח	-	-
15	-	-	-	רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי. בנוסף, בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, יש לגרוע את כל התאמות השווי החשבונאיות (DVA) הנובעות מסיכון האשראי העצמי של הבנק	(2)	ד
16	-	-	-	עודף יעודה על עתודה, בניכוי מיסים נדחים לשלם שישולקו אם הנכס יהפוך לפגום או ייגרע בהתאם להוראות הדיווח לציבור	-	-
17	-	-	-	השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבויות לרכוש מניות בכפוף להסכמים חוזיים)	-	-
18	-	-	-	החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים	-	-
19	-	-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי (בסכום העולה על 10% מהון עצמי רובד 1)	-	ה'
20	-	-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי	-	ו'
21	-	-	-	זכויות שירות למשכנתאות אשר סכומן עולה על 10% מהון עצמי רובד 1	-	-

טבלה 3: הרכב ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון
גילוי על פי נדבך 3

	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 במרס 2017	ליום 31 במרס 2018		
סכומים		סכומים	סכומים		
שלא נוכו		שלא נוכו	שלא נוכו		
מההון		מההון	מההון		
הכפופים		הכפופים	הכפופים		
לטיפול		לטיפול	לטיפול		
הנדרש		הנדרש	הנדרש		
לפני אימוץ		לפני אימוץ	לפני אימוץ		
הוראה		הוראה	הוראה		
202		202	202		
בהתאם		בהתאם	בהתאם		
למאזן		לבאזל 3	לבאזל 3	יתרה	
הפיקוחי	לבאזל 3	יתרה	יתרה		
				במיליוני ש"ח	
					22
				מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1	
	ז'	-	-	-	-
					23
				סכום זכויות שירות למשכנתאות, מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי וההשקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים העולה על 15% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי	
	-	-	-	-	-
				מזה: בגין השקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים	23.א.
	-	-	-	-	-
				מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות	23.ב.
	-	-	-	-	-
				מזה: מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי	24
	-	-	-	-	-
				התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים	25
	-	84 ¹	100 ¹	79	-
				מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים	25.א.
	-	-	-	-	-
				מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות	25.ב.
	-	-	-	-	-
				ניכויים החלים על הון עצמי רובד 1 מאחר ואין בהון רובד 1 נוסף והון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים	26
	-	-	-	-	-
				סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1	27
	-	80	97	77	-
	2,611	-	2,506	2,592	-
				הון עצמי רובד 1	28

טבלה 3: הרכב ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון
גילוי על פי נדבך 3

	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 במרס 2017	ליום 31 במרס 2018	
סכומים		סכומים	סכומים	
שלא נוכו		שלא נוכו	שלא נוכו	
מההון		מההון	מההון	
הכפופים		הכפופים	הכפופים	
לטיפול		לטיפול	לטיפול	
הנדרש		הנדרש	הנדרש	
לפני אימוץ		לפני אימוץ	לפני אימוץ	
הוראה		הוראה	הוראה	
202		202	202	
בהתאם		בהתאם	בהתאם	
למאזן		למאזן	למאזן	
הפיקוחי	3	3	3	יתרה
	יתרה	יתרה	יתרה	

במיליוני ש"ח

הון רוברד 1 נוסף: מכשירים

29	מכשירי הון מניות רוברד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מכשירים אלו	-	-	-	-	-
30	מזה: מסווג כהון עצמי בהתאם להוראות הדיווח לציבור	-	-	-	-	-
31	מזה: מסווג כהתחייבות בהתאם להוראות הדיווח לציבור	-	-	-	-	-
32	מכשירי הון רוברד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר	-	-	-	-	-
34	מכשירי הון רוברד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג'	-	-	-	-	-
35	מזה: מכשירי הון רוברד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רוברד 1 נוסף	-	-	-	-	-
36	הון רוברד 1 נוסף לפני ניכויים	-	-	-	-	-

הון רוברד 1 נוסף: ניכויים

37	השקעה עצמית במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חזויים)	-	-	-	-	-
38	החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף	-	-	-	-	-
39	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עלה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי	-	-	-	-	-

טבלה 3: הרכב ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון
גילוי על פי נדבך 3

	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 במרס 2017	ליום 31 במרס 2018			
	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם למאזן הפיקוחי	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3	יתרה	יתרה	יתרה
במיליוני ש"ח						
40						השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	-	-	-	-
41						ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
	-	-	-	-	-	-
41.א.						מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים
	-	-	-	-	-	-
42						ניכויים החלים על הון רובד 1 נוסף מאחר ואין בהון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים (כאמור בסעיף 12 בהוראה 202).
	-	-	-	-	-	-
43						סך כל הניכויים להון רובד 1 נוסף
	-	-	-	-	-	-
44						הון רובד 1 נוסף
	-	-	-	-	-	-
45	-	2,611	-	2,506	-	2,592
						הון רובד 2: מכשירים והפרשות
46						מכשירים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו
	-	-	-	-	-	-
47						מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
	-	16	-	24	-	16
48						מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
	-	890	-	837	-	888
49						מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2
	-	378	-	616	-	377
50						הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
	-	238	-	246	-	242
51						הון רובד 2 לפני ניכויים
	-	1,144	-	1,107	-	1,146

טבלה 3: הרכב ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון
גילוי על פי נדבך 3

	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 במרס 2017	ליום 31 במרס 2018	
סכומים		סכומים	סכומים	
שלא נוכו		שלא נוכו	שלא נוכו	
מההון		מההון	מההון	
הכפופים		הכפופים	הכפופים	
לטיפול		לטיפול	לטיפול	
הנדרש		הנדרש	הנדרש	
לפני אימוץ		לפני אימוץ	לפני אימוץ	
הוראה		הוראה	הוראה	
202		202	202	
בהתאם		בהתאם	בהתאם	
למאזן		לבאזל 3	לבאזל 3	יתרה
הפיקוחי	ליתרה	ליתרה	ליתרה	
	3			
				במיליוני ש"ח
				הון רוברד 2: ניכויים
				52 השקעה עצמית במכשירי הון רוברד 2, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים)
-	-	-	-	
				53 החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון רוברד 2 של תאגידים פיננסיים
-	-	-	-	
				54 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
-	-	-	-	
				55 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
-	-	-	-	
				56 ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על בנקים
-	-	-	-	
				א.56 מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים
-	-	-	-	
				ב.56 מזה: ניכויים נוספים להון רוברד 2 שלא נכללו במסגרת סעיף קודם
-	-	-	-	
				57 התאמות פיקוחיות בהון רוברד 2 הכפופות לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3
-	-	-	-	
				58 סך כל ההתאמות הפיקוחיות להון רוברד 2
-	-	-	-	
1,144	-	1,107	-	59 הון רוברד 2
3,755	-	3,613	-	60 סך ההון
26,062	-	25,240	-	61 סך נכסי סיכון משוקללים
				26,008

טבלה 3: הרכב ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון
גילוי על פי נדבך 3

	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 במרס 2017	ליום 31 במרס 2018	
סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202				סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202
הפניות למאזן הפיקוחי	3	3	3	יתרה
	יתרה	יתרה	יתרה	
				במיליוני ש"ח
				יחס הון וכריות לשימור הון (באחוזים)
	10.02%	9.93%	9.97%	62 הון עצמי רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
	10.02%	9.93%	9.97%	63 הון רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
	14.41%	14.31%	14.37%	64 ההון הכולל (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
				דרישות מזעריות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים
	9.35%	9.34%	9.36%	65 יחס הון עצמי רובד 1 מזער ² שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
	9.35%	9.34%	9.36%	66 יחס הון רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
	12.85%	12.84%	12.86%	67 יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
	151	156	152	68 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי, והן מתחת לסף ההפחתה
				סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)
	-	-	-	69 השקעות בהון עצמי רובד 1 של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים וחברות בנות שלהם), העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי, והן מתחת לסף ההפחתה
	-	-	-	70 זכויות שירות למשכנתאות (בניכוי מסים נדחים לשלם)
	265	251	263	71 מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה

טבלה 3: הרכב ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון
גילוי על פי נדבך 3

	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 במרס 2017	ליום 31 במרס 2018	
סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 הפניות למאזן הפיקוחי		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 יתרה	
				במיליוני ש"ח
				תקרה להכללת הפרשות ברובד 2
				72 הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה
4	238	246	242	
				73 התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית
	295	289	296	
				74 הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות לפי גישת הדירוגים הפנימיים, לפני יישום התקרה
				75 התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 לפי גישת הדירוגים הפנימיים
				מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר
				76 סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון עצמי רובד 1 הכפופים להוראות המעבר
				77 סכום שנוכה מהון עצמי רובד 1 בשל התקרה
				78 סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 1 נוסף הכפופים להוראות המעבר
				79 סכום שנוכה מהון רובד 1 נוסף בשל התקרה
	754	754	603	80 סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר
				81 סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה

- נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכנית התייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקח על הבנקים מיום 12.1.2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - התאמות בגין תכנית התייעלות), אשר אושרה על ידי הפיקוח על הבנקים ביום 4.12.2016, כאשר ההקלה ההונית בגינה פוחתת על פני 5 שנים עד ליום 31.12.2021.
- דרישות יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור 9% ויחס הון כולל בשיעור 12.5% חלות מיום 1 בינואר 2015. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2015 חלות דרישת הון נוספות בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח.

טבלה 4: הרכב המאזן הפיקוחי
גילוי על פי נדבך 3

הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 במרס 2017	ליום 31 במרס 2018	
במיליוני ש"ח				
				נכסים
	8,226	6,644	8,415	מזומנים ופיקדונות בבנקים
	7,032	9,934	6,319	ניירות ערך
ה'	-	-	-	מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינן עולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי
ו'	-	-	-	מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי שאינן עולות על סף הפחתה
	7,032	9,934	6,319	מזה: ניירות ערך אחרים
	816		561	ניירות ערך שנשאלות או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
	24,925	23,733	24,865	אשראי לציבור
	(250)	(224)	(253)	הפרשה להפסדי אשראי
י-1	(219)	(223)	(223)	מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת ברובד 2
	(31)	(1)	(30)	מזה: הפרשה להפסדי אשראי שלא נכללת בהון הפיקוחי
	24,675	23,509	24,612	אשראי לציבור, נטו
	-	-	-	אשראי לממשלה
	280	294	268	בניינים וציוד
	325	327	358	נכסים בגין מכשירים נגזרים
	538	536	455	נכסים אחרים
	265	251	263	מזה: נכסי מס נדחה
ז'	-	-	-	מזה: נכסי מס נדחה בגין הפרשי עיתוי שנוכח מההון
	273	285	192	מזה: נכסים אחרים נוספים
	-	-	-	נכסים מוחזקים למכירה
	<u>41,892</u>	<u>41,879</u>	<u>40,988</u>	סך כל הנכסים
	32,752	33,613	32,307	פיקדונות הציבור
	119	94	70	פיקדונות מבנקים
	1	-	-	פיקדונות הממשלה
	3,559	3,234	3,444	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
	2,653	2,373	2,540	מזה: כתבי התחייבות נדחים שאינם מוכרים כהון פיקוחי
	906	861	904	מזה: כתבי התחייבות נדחים המוכרים כהון פיקוחי
	512	221	511	מזה: כשירים כרכיבי הון פיקוחי
ח'+ט'	394	640	393	מזה: אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות מעבר
	462	413	429	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
ד'	1	2	2	מזה: בגין סיכון האשראי העצמי
	2,486	2,126	2,223	התחייבויות אחרות
י-2	19	23	19	מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת ברובד 2
	<u>39,379</u>	<u>39,480</u>	<u>38,473</u>	סך כל ההתחייבויות
	2,513	2,399	2,515	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
א'	952	952	952	מזה: הון מניות רגילות ופרמיה
ב'	1,496	1,392	1,535	מזה: עודפים

טבלה 4: הרכב המאזן הפיקוחי
גילוי על פי נדבך 3

הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 במרס 2017	ליום 31 במרס 2018	
				במיליוני ש"ח
ב'	(3)	(2)	-	מזה: השפעת הוראות מעבר ליישום הוראה בנושא זכויות עובדים
ג'	39	29	2	מזה: רווח כולל אחר מצטבר
ג'	(15)	(8)	-	מזה: השפעת הוראות מעבר ליישום הוראה בנושא זכויות עובדים
ג'	26	26	26	מזה: קרנות הון
	<u>2,513</u>	<u>2,399</u>	<u>2,515</u>	סך כל ההון העצמי
	<u><u>41,892</u></u>	<u><u>41,879</u></u>	<u><u>40,988</u></u>	סך כל ההתחייבויות וההון

טבלה 5: דוח תנועה בהרכב הון פיקוחי
גילוי על פי EDTF

	ליום 31 במרס 2017	ליום 31 במרס 2018	
			מיליוני ש"ח
			הון עצמי רובד 1
	2,464	2,611	יתרת הון עצמי רובד 1 ליום 31 במרס 2017
	37	39	רווח (הפסד) לתקופה
	20	(37)	תנועה ברווח כולל אחר
	19	(39)	מזה: זמין למכירה
	1	2	מזה: זכויות עובדים ¹
	-	-	שינויים הנובעים מהצגה מחדש
	(5)	(5)	התאמות בגין תוכנית התייעלות
	(10)	(16)	התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים
	<u>2,506</u>	<u>2,592</u>	יתרת הון עצמי רובד 1 ליום 31 במרס 2018
			הון רובד 2
	1,112	1,144	יתרת הון רובד 2 ליום 31 במרס 2017
	-	-	שינוי במכשירי הון רובד 2 שהונפקו למשקיעי צד ג'
	(2)	(2)	שינוי במכשירי הון רובד 2 שהונפקו למשקיעי צד ג' הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
	-	-	שינוי כתוצאה מהוראות המעבר
	(3)	4	שינוי בהפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
	<u>1,107</u>	<u>1,146</u>	יתרת הון רובד 2 ליום 31 במרס 2018
	<u><u>3,613</u></u>	<u><u>3,738</u></u>	סך הכל הון רגולטורי

ליום 31 בדצמבר 2017	
מיליוני ש"ח	
הון עצמי רוברד 1	
2,464	יתרת הון עצמי רוברד 1 ליום 31 בדצמבר 2016
141	רווח (הפסד) לתקופה
29	תנועה ברווח כולל אחר
66	מזה: זמין למכירה
(37)	מזה: זכויות עובדים ¹
-	שינויים הנובעים מהצגה מחדש
(21)	התאמות בגין תוכנית התייעלות
(2)	התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים
<u>2,611</u>	יתרת הון עצמי רוברד 1 ליום 31 בדצמבר 2017
הון רוברד 2	
1,112	יתרת הון רוברד 2 ליום 31 בדצמבר 2016
290	שינוי במכשירי הון רוברד 2 שהונפקו למשקיעי צד ג'
(247)	שינוי במכשירי הון רוברד 2 שהונפקו למשקיעי צד ג' הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
-	שינוי כתוצאה מהוראות המעבר
(11)	שינוי בהפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
<u>1,144</u>	יתרת הון רוברד 2 ליום 31 בדצמבר 2017
<u>3,755</u>	סך הכל הון רגולטורי

1. שינוי ביתרה המוכרת לצורך הלימות ההון - לאחר השפעת הוראות המעבר.

הלימות ההון של תאגיד בנקאי הינה מרכיב מרכזי בהערכת יציבותו של התאגיד. הלימות ההון נבחנת באמצעות היחס שבין בסיס ההון לבין הסכום המשוקלל של רכיבי הסיכון בעסקי הבנק, כהגדרתם בהוראות באזל 3. הוראת באזל 3 שמה דגש על ניהול הסיכונים תוך קישור בין פרופיל הסיכונים של הבנק ואיכות ניהולם לבין הקצאת ההון הנדרשת, וזאת במטרה להביא לחיזוק עמידותה של המערכת הבנקאית בעתות משבר. ההוראה קובעת דרישת הלימות ההון במערכת הבנקאית, על פיה על התאגידים הבנקאיים בישראל לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 9.0% ויחס הון כולל בשיעור של 12.5%, ובתוספת דרישת הון בשיעור המבטאת 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית בתחומי סיכון האשראי וסיכון השוק, וגישת האינדיקטור הבסיסי עבור סיכונים תפעוליים. הוראות באזל 3 מיושמות על בסיס מאוחד, וכן, לגבי החברות המוחזקות להן הבנק העמיד כתב שיפוי בהתאם להוראות באזל, לא קיים ולא חזוי מכשול להעברה מיידית של מקורות הון או לביצוע החזר התחייבויות של החברות המוחזקות על ידי הבנק.

הוראות רגולטוריות חדשות העוסקות בנושאי מדידה והלימות הון

לא פורסמו הוראות רגולטוריות חדשות העוסקות בנושאי מדידה והלימות ההון, מעבר למפורט בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2017.

הערכה פנימית של נאותות הלימות ההון (ICAAP)

הבנק נדרש לקיים תהליך פנימי להערכת הסיכונים והקצאת הון על מנת להבטיח כי הבנק מקצה מספיק הון כנגד מכלול הסיכונים (להלן: "ICAAP"). במסגרת תהליך ה-ICAAP הבנק מבצע תהליך יזום של זיהוי והערכת כל אחד מהסיכונים המהותיים בכל אחת מהפעילויות המרכזיות בבנק.

במסגרת הקלה פיקוחית לבנקים קטנים, נדרש הבנק להגיש לפיקוח את תוצאות תהליך ה-ICAAP אחת לשנתיים (חלף אחת לשנה), בכפוף לעמידה בהוראות המפורטות בנב"ת 211 – "הערכת נאותות הלימות ההון". בהתאם לכך מאושר בדיקטוריון תהליך ICAAP מקוצר, בשנה בה המסמך אינו מוגש לפיקוח.

לאור הודעת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק מיום 30 ביולי 2017, בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק, ובעניין התקשרותם מיום 27 בנובמבר 2017 עם בנק מזרחי, ומידע שפורסם על ידי בנק מזרחי בעניין כוונתו לבצע מיזוג של בנק אגוד לתוך בנק מזרחי לאחר השלמת העסקה נשוא ההתקשרות האמורה, חלה פגיעה ביכולת התכנון לטווח ארוך, עקב אי הוודאות המאפיינת את התקופה. כיוון שתהליך ה-ICAAP מבוסס, בין היתר, על תכנון לטווח ארוך, השנה התייחס תהליך לסיכונים השוטפים בפעילות הבנק, כאשר תכנון ההון בוצע לשנה הקרובה.

לפרטים נוספים בדבר תהליך ה-ICAAP ראה גם בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2017.

ראה גם פרק "סיכונים מובילים ומתפתחים" בהקשר של השלכות הודעת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק מיום 30 ביולי 2017, בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק, ובעניין התקשרותם מיום 27 בנובמבר 2017 עם בנק מזרחי, מידע שפורסם על ידי בנק מזרחי בעניין כוונתו לבצע מיזוג של בנק אגוד לתוך בנק מזרחי לאחר השלמת העסקה נשוא ההתקשרות האמורה והחלטת מ"מ הממונה על ההגבלים העסקיים מיום 30 במאי, 2018 לפיה הודיע על התנגדותו לאישור המיזוג בין הבנק לבנק מזרחי ועל זכות בעלי השליטה בבנק לערער על החלטה.

יעד הלימות ההון – דירקטוריון הבנק קבע מתווה עולה ליחס הון עצמי רוברד 1 עד לרמה של 10.25% ליום ה-31 בדצמבר 2019. על רקע הודעת בעלי השליטה בבנק מיום 30 ביולי 2017 בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק והודעתם על התקשרות עם בנק מזרחי בעניין זה ונוכח חוסר הוודאות בו פועל הבנק בעקבות כך, החליט דירקטוריון הבנק על שמירה על יחס הלימות הון גבוה מהמתווה שנקבע. נכון ליום ה-31 במרס 2018 הוחלט על שמירה של כרית ביטחון של 0.15 נקודות אחוז, כלומר היעד ליחס הלימות ההון של הבנק הינו 9.9% (סיבולת סיכון של 9.7%). שיעור זה יבחן מעת לעת בהתאם להתפתחויות ויעודכן במידת הצורך.

תכנון ההון - במסגרת הדיונים על תוכנית העבודה לשנת 2018 שהתקיימו בדירקטוריון בסוף דצמבר 2017, נקבע תכנון ההון לשנה זו. תכנון ההון השנתי נגזר מיעדי ההון ומכרית הביטחון שהוגדרה על ידי הדירקטוריון.

לפרטים נוספים בדבר תכנון ההון ויעדי ההון ראה בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2017. ראה גם פרק "סיכונים מובילים ומתפתחים" בהקשר של השלכות הודעת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק מיום 30 ביולי 2017, בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק, ובעניין התקשרותם מיום 27 בנובמבר 2017 עם בנק מזרחי, מידע שפורסם על ידי בנק מזרחי בעניין כוונתו לבצע מיזוג של בנק אגוד לתוך בנק מזרחי לאחר השלמת העסקה נשוא ההתקשרות האמורה והחלטת מ"מ הממונה על ההגבלים העסקיים מיום 30 במאי, 2018 לפיה הודיע על התנגדותו לאישור המיזוג בין הבנק לבנק מזרחי ועל זכות בעלי השליטה בבנק לערער על ההחלטה.

תיאור שימוש במבחני קיצון במסגרת תכנון ההון

גילוי על פי EDTF

התממשותו בפועל של תרחיש קיצון והצורך לעמוד בתיאבון וסיבולת הסיכון, כפי שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק, עשויים להביא לסטייה מתכנון ההון המקורי כפי שהוצג, כך שתחול פגיעה ביחסי ההון כפי שנקבעו. במסגרת הטמעת תהליכי ניהול הסיכונים הבנק בוחן מגוון תרחישי קיצון, מתוכם נבחר תרחיש הוליסטי מוביל ליישום במסגרת תכנון ההון ותהליך ה-ICAAP. בנוסף נבחן תרחיש בנק ישראל, המבוסס על תרחיש אחיד ותרחיש הפכי אשר השפעתו מביאה לירידת יחס הון הליבה לסיבולת הסיכון התחתונה.

תרחישי הקיצון מתייחסים לקווי העסקים והסיכונים העיקריים שזוהו בבנק תוך הערכת השפעה של כל אירוע קיצון על מספר מרכיבים: היקף נכסי הסיכון, הכנסות מריבית, שיעור ההוצאה להפסדי אשראי, הכנסות שאינן מריבית, הוצאות, שינויים בקרן ההון, השלכה על הרווחיות הכוללת ועל יחסי ההון.

מניתוח תרחישי הקיצון לתאריך ה-ICAAP האחרון (30 ביוני 2017) עולה כי יחסי הלימות ההון בפועל והיעדים שנקבעו הולמים את יכולת הבנק לספוג הפסדים בלתי צפויים הבאים לידי ביטוי בתרחיש, תוך שאינם יורדים מיחסים מינימליים.

ראה גם פרק "סיכונים מובילים ומתפתחים" בהקשר של השלכות הודעת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק מיום 30 ביולי 2017, בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק, ובעניין התקשרותם מיום 27 בנובמבר 2017 עם בנק מזרחי, מידע שפורסם על ידי בנק מזרחי בעניין כוונתו לבצע מיזוג של בנק אגוד לתוך בנק מזרחי לאחר השלמת העסקה נשוא ההתקשרות האמורה והחלטת מ"מ הממונה על ההגבלים העסקיים מיום 30 במאי, 2018 לפיה הודיע על התנגדותו לאישור המיזוג בין הבנק לבנק מזרחי ועל זכות בעלי השליטה בבנק לערער על ההחלטה.

טבלה 6: רכיבי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי
גילוי על פי נדבך 3

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 במרס 2017		ליום 31 במרס 2018		מיליוני ש"ח	סיכון אשראי ²
דרישות הון כולל ¹ (12.85%)	נכסי סיכון	דרישות הון כולל ¹ (12.84%)	נכסי סיכון	דרישות הון כולל ¹ (12.86%)	נכסי סיכון		
22	170	22	171	21	167		חובות של ריבוניות
38	292	26	201	35	276		חובות של ישויות סקטור ציבורי
38	299	46	356	32	245		חובות של תאגידים בנקאיים
1,199	9,329	1,275	9,934	1,174	9,124		חובות של תאגידים
517	4,023	480	3,736	542	4,213		חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
442	3,442	385	2,997	460	3,575		חשיפות קמעונאיות ליחידים
81	630	77	600	76	593		עסקים קטנים
512	3,986	474	3,689	512	3,980		משכנתאות לדירור
179	1,390	176	1,372	182	1,418		נכסים אחרים
7	57	11	83	7	57		סיכון CVA
3,035	23,618	2,972	23,139	3,041	23,648		סה"כ סיכון האשראי
73	571	43	333	58	451		סיכון שוק
241	1,873	227	1,768	246	1,909		סיכון תפעולי
3,349	26,062	3,242	25,240	3,345	26,008		סך נכסי הסיכון בגין הסיכונים השונים
	3,755		3,613		3,738		סך בסיס ההון ³
	10.02%		9.93%		9.97%		יחס הון רובד 1 לרכיבי הסיכון
	14.41%		14.31%		14.37%		יחס ההון הכולל לרכיבי הסיכון
	9.35%		9.34%		9.36%		יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ¹
	12.85%		12.84%		12.86%		יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ¹

1. דרישות יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור 9% ויחס הון כולל בשיעור 12.5% בתוספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדירור למועד הדיווח.
2. לפני ניכוי הפרשה קבוצתית בסך 242 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2018, 238 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017 ו-246 מיליון ש"ח במרס 2017.
3. נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכנית התייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקח על הבנקים מיום 12.1.2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - התאמות בגין תכנית התייעלות), אשר אושרה על ידי הפיקוח על הבנקים ביום 4.12.2016, כאשר ההקלה הונית בגינה פוחתת על פני 5 שנים עד ליום 31.12.2021.

מידע נוסף על נכסים משוקללים בסיכון

גילוי על פי EDTF

פעילויות עסקיות של תאגיד בנקאי יוצרות לבנק חשיפות בעלות אופי שונה ומחייבות הקצאת הון שונה. ניתוח כמותי, כפי המובא להלן, מאפשר להבין את התפלגות נכסי הסיכון, בהבחנה בין סוגי נכסי סיכון ובין קווי הפעילות השונים. לעניין זה, ההצגה בוצעה בהתאם לקווי הפעילות של הבנק כפי שהוצגו בביאור 12 בדבר מגזרי פעילות בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2018.

הקצאת נכסי הסיכון לפעילויות העסקיות בוצעה בהתאם למגזר הפעילות של הלקוח. לתיאור מגזרי הפעילות של הבנק ראה בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2017.

טבלה 7: נכסי סיכון לפי חלוקה לפעילויות עסקיות
גילוי על פי EDTF

סוה"כ	סכומים שלא הוקצו והתאמות	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
ליום 31 במרס 2018									
במיליוני ש"ח									
23,225	1,054	1,311	161	4,738	3,233	4,714	19	7,995	סיכון אשראי
197	-	139	10	19	2	27	-	-	סיכון צד נגדי
226	-	226	-	-	-	-	-	-	סיכון מניות
451	-	451	-	-	-	-	-	-	סיכון שוק
1,909	-	262	31	234	198	410	76	698	סיכון תפעולי
26,008	1,054	2,389	202	4,991	3,433	5,151	95	8,693	סוה"כ
ליום 31 במרס 2017									
במיליוני ש"ח									
22,696	1,045	1,397	101	5,226	3,256	4,329	17	7,325	סיכון אשראי
254	-	145	8	93	7	1	-	-	סיכון צד נגדי
189	-	189	-	-	-	-	-	-	סיכון מניות
333	-	333	-	-	-	-	-	-	סיכון שוק
1,768	-	248	34	251	175	400	58	602	סיכון תפעולי
25,240	1,045	2,312	143	5,570	3,438	4,730	75	7,927	סוה"כ
ליום 31 בדצמבר 2017									
במיליוני ש"ח									
23,219	1,039	1,346	77	4,908	3,131	4,774	27	7,917	סיכון אשראי
181	-	128	9	30	3	11	-	-	סיכון צד נגדי
218	-	218	-	-	-	-	-	-	סיכון מניות
571	-	571	-	-	-	-	-	-	סיכון שוק
1,873	-	273	30	244	177	419	62	668	סיכון תפעולי
26,062	1,039	2,536	116	5,182	3,311	5,204	89	8,585	סוה"כ

טבלה 8: תנועה בנכסי סיכון
גילוי על פי EDTF

טבלה זו מציגה שינויים שחלו בנכסי סיכון של הבנק במהלך התקופה המדווחת לפי סוג סיכון.					
סוה"כ	סיכון תפעולי	סיכון שוק	סיכון צד נגדי	סיכון אשראי	
מיליוני ש"ח					
ליום 31 במרס 2018					
26,062	1,873	571	181	23,437	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
(74)	36	(120)	16	(6)	שינוי בהיקף התיק / הכנסה גולמית ¹
20	-	-	-	20	שינוי כתוצאה משינוי באיכות התיק ²
-	-	-	-	-	שינוי מתודולוגיה ³
-	-	-	-	-	אחר
26,008	1,909	451	197	23,451	יתרה ליום 31 במרס 2018

ליום 31 במרס 2017					יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
25,486	1,745	375	163	23,203	
(198)	23	(42)	(6)	(173)	שינוי כתוצאה משינוי באיכות התיק ²
(30)	-	-	-	(30)	שינוי מתודולוגיה ³
(18)	-	-	98	(116)	אחר
-	-	-	-	-	
25,240	1,768	333	255	22,884	יתרה ליום 31 במרס 2017
31 בדצמבר 2017					יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
25,486	1,745	375	163	23,203	
595	128	196	(79)	350	שינוי כתוצאה משינוי באיכות התיק ²
-	-	-	-	-	שינוי מתודולוגיה ³
(19)	-	-	97	(116)	אחר
-	-	-	-	-	
26,062	1,873	571	181	23,437	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

1. שינוי ב"היקף התיק" נועד לשקף גידול בחשיפה שנבע מגידול בהיקף הפעילות. במסגרת זו נכללים גם השפעות שע"ח ככל שהיו ומרכיב ה-CVA. שינוי ב"הכנסה גולמית" משקף שינוי בממוצע ההכנסה על פי נספח ב' להוראה 206 ב-12 הרבעונים האחרונים.
2. שינוי ב"איכות התיק" כולל גידול/קיטון באוכלוסיית החובות בכשל ו/או בנכסים לגביהם חלה ירידה בדירוג אשר מחייבים דרישות הון גבוהות יותר.
3. "שינויים במתודולוגיה" מתייחס לשינויים שחלו בגין הוראות רגולטוריות חדשות בנוגע להקצאת ההון ו/או שינויים אחרים, כגון שיטות הפחתת סיכון אשראי או קיזוזים שלא יושמו קודם לכן אשר מהווים שינוי מדיניות, ככל שהיו.

יחס מינוף

גילוי על פי נדבך 3

הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה") קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, הפועל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות סיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. בהתאם להוראה, יחס המינוף המזערי שנדרש מהבנק הוא 5%.

טבלה 9: יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

גילוי על פי נדבך 3

2017 בדצמבר	31 במרס 2017	31 במרס 2018	
במיליוני ש"ח			
2,611	2,506	2,592	הון רבד 1
45,662	46,139	44,782	סך החשיפות
5.72%	5.43%	5.79%	יחס מינוף
5.00%	5.00%	5.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים

1. נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכנית התייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקח על הבנקים מיום 12.1.2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - התאמות בגין תכנית התייעלות), אשר אושרה על ידי הפיקוח על הבנקים ביום 4.12.2016, כאשר ההקלה ההונית בגינה פוחדת על פני 5 שנים עד ליום 31.12.2021.

טבלה 10: השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף
גילוי על פי נדבך 3

2017 בדצמבר 31	2017 במרס 31	2018 במרס 31	במיליוני ש"ח
			במיליוני ש"ח
41,892	41,879	40,988	1. סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים
-	-	-	2. ההתאמות בגין השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים
-	-	-	3. התאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אל לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף
-	-	-	4. התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
-	-	-	5. התאמות בגין עסקאות מימון ניירות ערך (לדוגמה: עסקאות רכש חוזר והלוואות מובטחות דומות אחרות)
3,755	4,125	3,620	6. התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים (המרה של החשיפות החוץ מאזניות לסכומים שווי ערך אשראי)
15	135	174	7. התאמות אחרות
45,662	46,139	44,782	8. חשיפה לצורך יחס המינוף

טבלה 11: יחס המינוף
גילוי על פי נדבך 3

2017 בדצמבר 31	2017 במרס 31	2018 במרס 31	במיליוני ש"ח
			במיליוני ש"ח
			חשיפות מאזניות
40,516	40,368	40,038	1. נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך, אך לרבות ביטחונות)
(3)	(1)	-	2. (סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1)
40,513	40,367	40,038	3. סך החשיפות המאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך)
			חשיפות בגין נגזרים
569	963	547	4. עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
377	398	392	5. סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
-	-	-	6. גילום (gross-up) ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים במאזן בהתאם להוראות דיווח לציבור
(368)	(349)	(376)	7. (ניכויים של נכסי חייבים בגין ביטחון משתנה במזומן שניתן בעסקאות בנגזרים)
-	-	-	8. (רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על ידי הלקוח)
-	-	-	9. סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו
-	-	-	10. (קיזוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכויי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו)
578	1,012	563	11. סך החשיפות בגין נגזרים

טבלה 11: יחס המינוף
גילוי על פי דברך 3

31 בדצמבר 2017	31 במרס 2017	31 במרס 2018	
במיליוני ש"ח			
חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך			
816	635	561	12. נכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך (ללא קיזוזים), לאחר התאמות בגין עסקאות שמטופלות כמכירה חשבונאית
-	-	-	13. (סכומים שקוזזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך)
-	-	-	14. חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי מרכזי בגין נכסי מימון ניירות ערך
-	-	-	15. חשיפות בגין עסקאות כסוכן
816	635	561	16. סך חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
חשיפות חוץ מאזניות אחרות			
11,556	12,438	11,117	17. חשיפה חוץ מאזנית בערך נקוב ברוטו
(7,801)	(8,313)	(7,497)	18. (התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי)
3,755	4,125	3,620	19. פריטים חוץ מאזניים
הון וסך החשיפות			
45,662	46,139	44,782	20. סך החשיפות
2,611	2,506	2,592	21. הון רובד 1 ¹
יחס המינוף			
5.72%	5.43%	5.79%	22. יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218

1. נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכנית התייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקח על הבנקים מיום 12.1.2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - התאמות בגין תכנית התייעלות), אשר אושרה על ידי הפיקוח על הבנקים ביום 4.12.2016, כאשר ההקלה ההונית בגינה פוחתת על פני 5 שנים עד ליום 31.12.2021.

יחס המינוף ליום 31 במרס 2018 עמד על 5.79%, לעומת 5.72% ביום 31 בדצמבר 2017. גידול זה נובע בעיקר מקטיון בחשיפות בסכום של כ-880 מיליון ש"ח.

גילוי על פי EDTF

פעילותו העסקית של הבנק כרוכה בסיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכונים נזילות, סיכונים תפעוליים ובכללם סיכונים משפטיים, סיכונים ציות וכן סיכונים מוניטין וסיכונים אסטרטגיים.

מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק מכוונת לעמידה ביעדים האסטרטגיים והעסקיים שנקבעו, כל אלו, תוך הטמעת תרבות ניהול הסיכונים ובקרתם. מדיניות ניהול הסיכונים מסייעת לבנק לממש את יעדיו אלה, תוך הגדרת סוגי הסיכונים והיקפם, ועמידה בתאבון וסיבולת הסיכון שנקבעו על ידי הדירקטוריון. לצורך זה מופעלות מערכות דיווח ומנגנוני פיקוח ובקרה מתאימים.

הממשל התאגידי בתהליך ניהול הסיכונים בבנק

גילוי על פי EDTF

תהליכי ניהול הסיכונים והלימות ההון בבנק מוסדרים ומפוקחים באמצעות הדירקטוריון וועדותיו, מנכ"ל הבנק והנהלה, ועדות הנהלה, האגפים העסקיים יוצרי הסיכון, אגף בקורות וניהול סיכונים, אגף חשבונאי ראשי, האגף לייעוץ משפטי, אגף משאבים והביקורת הפנימית.

טבלה 12: מבנה ארגוני של ניהול הסיכונים

לתרשים המבנה הארגוני של ניהול הסיכונים בבנק ראה בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2017. לעניין אופן יישום הממשל התאגידי בבנק, לא חל שינוי מהותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2017. לעניין תרבות ניהול הסיכונים המיושמת בבנק, לא חל שינוי מהותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2017. ביום 15 במרס 2018 סיימה הגב' מוריה הופטמן דרון תפקידה כיועצת המשפטית הראשית של הבנק ופרשה מהבנק והחל מיום 16 במרס 2018 מכהנת עו"ד עירית מקוב ירושלמי כיועצת המשפטית הראשית של הבנק, בנוסף לתפקידה כמזכירת הבנק. ביום 20 באפריל 2018 סיימה הגב' אילה חפץ את תפקידה כראש אגף עסקים בבנק ופרשה מהבנק והחל מיום 21 באפריל 2018 מכהנת הגב' שבי שמר כממלאת מקום ראש אגף עסקים בבנק, בנוסף לתפקידה כראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות וייעוץ.

תאבון סיכון

גילוי על פי EDTF

להלן הגדרות סיבולת ותיאבון הסיכון כפי שקבע הבנק, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 310 - ניהול סיכונים:

- סיכון – חשיפה ללווה או צד נגדי, (לרבות ספק, אזור גיאוגרפי, ענף כלכלי או גורמי סיכון אחרים) אשר הינה בעלת פוטנציאל לגרימת הפסד משמעותי, נזק אחר או שינוי מהותי בפרופיל הסיכון של הבנק.
- תיאבון הסיכון – ככלל מייצג את סביבת הסיכון שהבנק מתכוון להיות בה על מנת להשיג את יעדיו.
- סיבולת הסיכון – רמת הסיכון המרבית או המזערית שאין לחרוג ממנה (מגבלת הסיכון).

תיאבון וסיבולת הסיכון נדונים בדירקטוריון אחת לשנה לפחות, תוך התחשבות בתפיסת ניהול הסיכונים של הבנק, והאסטרטגיה העסקית שלו.

תיאבון וסיבולת הסיכון מהווים מרכיב מרכזי בקביעת מדיניות ומגבלות סיכון, וככלל מוגדרים כך שיהוו מגבלה אפקטיבית מחד, ושחריגה מהם לא תהפוך לדבר שבשגרה, מאידך.

ניצול תיאבון וסיבולת הסיכון נמדד תוך סכימת כלל החשיפות בבנק לסוג סיכון מוגדר, וכפוף לניטור שוטף כנגד המגבלות.

סיכון האשראי הינו סיכון לגרימת הפסד לבנק כתוצאה מחדלות פירעון או ירידה בכושר הפירעון של צד נגדי של הבנק לעסקה, תוך אי עמידה בהתחייבויותיו ביחס לתנאים שסוכמו, והינו הסיכון המשמעותי ביותר אליו נחשף הבנק במסגרת פעילותו בעיקר מבחינת היקפו ביחס לסיכונים אחרים.

לעניין מסגרת העבודה לניהול סיכון האשראי בבנק, לא חל שינוי מהותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2017.

סיכון ריכוזיות תיק האשראי

סיכון ריכוזיות הינו אחד מסוגי הסיכון העומדים בפני תאגיד בנקאי בפעילותו העסקית. בניגוד לרכיבי הסיכון האחרים המוגדרים בדרך כלל ברמת עסקה בודדת, או ברמת צד נגדי יחיד, החשיפה לסיכון הריכוזיות נובעת מהרכב תיק נכסי הסיכון של הבנק או מהרכב החשיפות שלו.

מדיניות האשראי של הבנק מבוססת על פיזור סיכוני האשראי וניהולם באופן מבוקר. הדבר מתבטא בחתירה לפיזור תיק האשראי בין ענפי המשק השונים ובין מספר גדול של לווים. במסגרת האסטרטגיה הרב שנתית של הבנק נקבע מתווה יורד למדד ריכוזיות לווים על ציר הזמן.

דירקטוריון הבנק קבע תיאבון וסיבולת סיכון לריכוזיות האשראי בחתכים שונים. לפירוט נוסף ראה בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2017.

סיכון אשראי לפי ענפי משק – מאוחד

ליום 31 במרס 2018										
חובות ² וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ³					סיכון אשראי כולל ¹					
הפסדי אשראי ⁴										
יתרת הפרשה	מחיקות חשבוניות להפסדי אשראי	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה:		סך הכל	סך הכל	דירוג ביצוע	סך הכל	סך הכל	
			מזה:	פגום						בעייתי ⁶
במיליוני ש"ח										
-	-	-	-	-	144	161	-	161	161	פעילות לווים בישראל:
1	-	-	-	-	108	157	-	272	272	הקלאות
66	(2)	(5)	201	266	1,904	3,238	278	3,148	3,426	כרייה וחציבה
43	-	1	62	91	1,978	5,727	93	5,708	5,801	תעשייה
10	-	-	15	24	1,166	1,503	33	1,971	2,004	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁷
5	-	-	8	8	240	298	8	482	490	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
13	(3)	4	5	19	2,122	2,921	51	3,037	3,088	אספקת חשמל ומים
1	-	-	-	-	348	392	3	427	430	מסחר
7	-	-	-	2	647	712	8	742	750	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
5	-	-	-	41	209	316	41	350	391	תחבורה ואחסנה
26	-	(3)	-	40	1,906	2,691	49	2,961	3,010	מידע ותקשורת
1	-	-	2	2	235	393	2	398	400	שרותים פיננסיים
1	-	-	19	26	266	401	26	397	423	שרותים עסקיים אחרים
179	(5)	(3)	312	519	11,273	18,910	592	20,054	20,646	שרותים ציבוריים וקהילתיים
43	-	1	6	50	9,044	9,545	50	9,495	9,545	סך הכל מסחרי
77	(11)	20	9	52	4,546	6,053	52	6,012	6,064	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
299	(16)	18	327	621	24,863	34,508	694	35,561	36,255	אנשים פרטיים - אחר
-	-	-	-	-	54	54	-	322	322	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	4,522	4,522	בנקים בישראל ⁸
299	(16)	18	327	621	24,917	34,562	694	40,405	41,099	ממשלת ישראל
-	-	-	-	-	2	3	-	3	3	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	427	427	-	862	862	פעילות לווים בחו"ל:
-	-	-	-	-	-	-	-	550	550	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	429	430	-	1,415	1,415	בנקים בחו"ל
299	(16)	18	327	621	25,346	34,992	694	41,820	42,514	ממשלות חו"ל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל פעילות בחו"ל
299	(16)	18	327	621	25,346	34,992	694	41,820	42,514	סך הכל

1. סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים, כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, כולל: חובות - 25,346 מיליון ש"ח, אגרות חוב - 6,098 מיליון ש"ח, ניירות ערך שנשאלו - 561 מיליון ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 358 מיליון ש"ח, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים - 10,151 מיליון ש"ח.
2. אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו.
3. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
4. כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזני (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
5. סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
6. סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדירור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
7. כולל הלוואות לדירור, שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה. בגין סיכון אשראי מאזני בסך 89 מיליון ש"ח ובגין סיכון אשראי חוץ מאזני בסך 49 מיליון ש"ח.
8. לא כולל פקדונות בבנק ישראל.
9. קיטון (גידול) במחיקות נטו (שינוי ביתרת מחיקות בנטרול גביות ומחילות במהלך התקופה).

סיכון אשראי לפי ענפי משק – מאוחד

ליום 31 במרס 2017										
חובות ² וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ³					סיכון אשראי כולל ¹					
הפסדי אשראי ⁴										
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו ⁹	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: מזה: פגום	מזה: בעייתי ⁶	מזה: חובות ²	מזה: סך הכל	דירוג ביצוע אשראי ⁵	בעייתי ⁶	מזה: סך הכל	
במיליוני ש"ח										
-	-	-	-	-	147	187	-	187	187	פעילות לווים בישראל:
1	-	-	-	-	101	147	-	220	220	חקלאות
80	(24)	(2)	58	247	2,292	3,793	257	3,633	3,890	כרייה וחציבה
41	-	(1)	67	121	1,822	5,941	124	5,851	5,975	תעשיה
9	-	-	18	24	978	1,408	32	1,732	1,764	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁷
3	-	-	1	1	217	291	1	530	531	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
8	(2)	2	5	87	2,129	3,077	136	3,088	3,224	אספקת חשמל ומים
1	-	(1)	-	-	412	505	3	513	516	מסחר
6	-	(1)	-	3	433	773	10	775	785	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
3	-	-	-	-	158	301	-	360	360	תחבורה ואחסנה
39	1	(5)	37	110	2,173	2,927	122	3,053	3,175	מידע ותקשורת
1	-	-	2	6	233	372	6	375	381	שרותים פיננסיים
1	-	-	22	30	274	348	30	329	359	שרותים עסקיים אחרים
193	(25)	(8)	210	629	11,369	20,070	721	20,646	21,367	שרותים ציבוריים וקהילתיים
38	*	*	4	46	8,517	9,161	46	9,115	9,161	סך הכל מסחרי
46	(9)	14	6	24	3,844	5,309	24	5,293	5,317	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
277	(34)	6	220	699	23,730	34,540	791	35,054	35,845	אנשים פרטיים - אחר
-	-	-	-	-	374	374	-	849	849	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	7,961	7,961	בנקים בישראל ⁸
277	(34)	6	220	699	24,104	34,914	791	43,864	44,655	ממשלת ישראל
פעילות לווים בחו"ל:										
-	-	-	-	-	3	4	-	4	4	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	320	320	-	623	623	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	-	-	-	799	799	ממשלות חו"ל
-	-	-	-	-	323	324	-	1,426	1,426	סך הכל פעילות בחו"ל
277	(34)	6	220	699	24,427	35,238	791	45,290	46,081	סך הכל

1. סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים, כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, כולל: חובות - 24,427 מיליון ש"ח, אגרות חוב - 9,744 מיליון ש"ח, ניירות ערך שנשאלו - 635 מיליון ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 327 מיליון ש"ח, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים - 10,948 מיליון ש"ח.
2. אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו.
3. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
4. כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזני (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
5. סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
6. סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
7. כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה. בגין סיכון אשראי מאזני בסך 203 מיליון ש"ח ובגין סיכון אשראי חוץ מאזני בסך 213 מיליון ש"ח.
8. לא כולל פיקדונות בבנק ישראל.
9. קיטון (גידול) במחיקות נטו (שינוי ביתרת מחיקות בנטרול גביות ומחילות במהלך התקופה).

סיכון אשראי לפי ענפי משק – מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2017									
סיכון אשראי כולל ¹					חובות ² וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ³				
הפסדי אשראי ⁴									
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו ⁹	הוצאות (הנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: מזה: פגום	מזה: חובות ²	מזה: סך הכל	דירוג ביצוע אשראי ⁵	בעייתי ⁶	סך הכל	במיליוני ש"ח
-	-	-	-	-	143	196	-	197	197
1	-	-	-	-	128	179	-	276	276
72	(25)	(8)	207	293	2,028	3,428	304	3,307	3,611
43	1	1	60	91	1,827	5,716	94	5,693	5,787
11	(3)	4	16	23	1,126	1,459	31	1,841	1,872
5	-	2	8	8	226	291	8	506	514
12	(8)	11	6	66	2,158	3,135	108	3,199	3,307
1	-	-	-	-	404	500	3	514	517
7	-	-	-	2	654	715	8	735	743
5	-	1	-	40	193	313	40	331	371
28	10	(25)	-	40	2,039	2,793	50	3,077	3,127
1	(1)	1	2	2	239	396	2	402	404
1	-	-	22	29	281	446	28	428	456
187	(26)	(13)	321	594	11,446	19,567	676	20,506	21,182
42	-	4	6	52	9,051	9,535	52	9,483	9,535
68	(38)	65	8	30	4,426	5,931	30	5,913	5,943
297	(64)	56	335	676	24,923	35,033	758	35,902	36,660
-	-	-	-	-	215	215	-	596	596
-	-	-	-	-	-	-	-	4,971	4,971
297	(64)	56	335	676	25,138	35,248	758	41,469	42,227
פעילות לווים בחו"ל:									
-	-	-	-	-	2	4	-	4	4
-	-	-	-	-	307	307	-	672	672
-	-	-	-	-	-	-	-	1,100	1,100
-	-	-	-	-	309	311	-	1,776	1,776
297	(64)	56	335	676	25,447	35,559	758	43,245	44,003

פעילות לווים בישראל:

חקלאות
 כרייה וחציבה
 תעשייה
 בינוי ונדל"ן - בינוי⁷
 בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
 אספקת חשמל ומים
 מסחר
 בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
 תחבורה ואחסנה
 מידע ותקשורת
 שירותים פיננסיים
 שירותים עסקיים אחרים
 שירותים ציבוריים וקהילתיים
 סך הכל מסחרי
 אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
 אנשים פרטיים - אחר
 סך הכל ציבור - פעילות בישראל
 בנקים בישראל⁸
 ממשלת ישראל
 סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל:
 סך הכל ציבור
 בנקים בחו"ל
 ממשלות חו"ל
 סך הכל פעילות בחו"ל
 סך הכל

1. סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים, כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, כולל: חובות - 25,447 מיליון ש"ח, אגרות חוב - 6,822 מיליון ש"ח, ניירות ערך שנשאלו - 816 מיליון ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 325 מיליון ש"ח, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים - 10,593 מיליון ש"ח.
2. אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו.
3. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
4. כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזני (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
5. סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
6. סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
7. כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה. בגין סיכון אשראי מאזני בסך 82 מיליון ש"ח ובגין סיכון אשראי חוץ מאזני בסך 127 מיליון ש"ח.
8. לא כולל פיקדונות בבנק ישראל.
9. קיטון (גידול) במחיקות נטו (שינוי) ביתרת מחיקות בנטרול גביות ומחילות במהלך התקופה).

ריכוזיות גאוגרפית – טבלת פירוט אשראי לפי ענפי משק

חשיפה למדינות זרות – מאוחד

חשיפה למדינות זרות - מאוחד

א.

מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות¹ ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מהון⁶, לפי הנמוך

ליום 31 במרס 2018										
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁴			חשיפה חוץ מאזנית ^{4,2}			חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁴				
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים ⁴	סיכון אשראי מאזני בעייתי ⁴	סך כל החשיפה המאזנית	לאחרים	לבנקים ³	לממשלות ³	המדינה
529	408	-	142	3	3	937	260	290	387	ארה"ב
-	11	-	1	-	-	11	1	10	-	אירלנד ^{8,7}
5	1	-	1	-	-	6	6	-	-	איטליה ^{8,7}
624	689	-	369	14	15	1,313	629	520	164	אחרות ⁷
1,158	1,109	-	513	17	18	2,267	896	820	551	סך כל החשיפות למדינות זרות
62	100	-	136	4	5	162	162	-	-	סך החשיפות למדינות LDC

1. על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערביות ובטחונות נזילים.
2. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה.
3. ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
4. סיכון אשראי מאזני חוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות לווה ושל קבוצת לווים.
5. היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי תושבות, נכללו בסכום זה חברות ישראליות אשר הערבים לחוב (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון ממדינות אלה. לגבי מדינות LDC, הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על בטחונות אחרים כולל בטחונות שאינם נזילים. הבנק אינו נותן באופן ישיר אשראי או מממן פרויקטים של מדינות LDC. שורת "סך החשיפות למדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים"; הסכום נכלל בשורת "אחרות" בטבלה לעיל.
6. הון כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בדבר "מדידה והלימות ההון -רכיבי ההון".
7. על פי הוראות המפקח על הבנקים נדרש לגלות בשורה נפרדת חשיפה למדינות פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד. ליום 31 במרס 2018 אין לבנק חשיפה למדינות: פורטוגל, יוון וספרד.
8. היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי תושבות, סכומים אלו נובעים מלווים אשר הערבים לחוב (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון איטלקי או אירלנדי. הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על בטחונות אחרים כולל בטחונות שאינם נזילים. הבנק אינו נותן באופן ישיר אשראי או מממן פרויקטים של מדינות PIIGS.

חשיפה למדינות זרות - מאוחד

א.

מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות¹ ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מהון⁶, לפי הנמוך ליום 31 במרס 2017

חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁴		חשיפה חוץ מאזנית ^{4,2}		חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁴							
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים ⁴	סיכון אשראי מאזני בעייתי ⁴	סך כל החשיפה המאזנית	לאחרים	לבנקים	לממשלות ³	במיליוני ש"ח	
534	248	-	159	2	2	782	208	164	410		המדינה
1	9	-	1	-	-	10	1	9	-		ארה"ב
8	-	-	1	-	-	8	8	-	-		אירלנד ^{8,7}
227	240	-	4	-	-	467	73	5	389		איטליה ^{8,7}
510	454	-	300	15	15	964	515	449	-		צרפת
1,280	951	-	465	17	17	2,231	805	627	799		אחרות ⁷
99	80	-	100	5	5	179	179	-	-		סך כל החשיפות למדינות
											סך החשיפות למדינות LDC

שורת "סך החשיפות למדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים"; הסכום נכלל בשורת "אחרות" בטבלה לעיל. ראה הערה 5 להלן.

1. על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות וביטחונות נזילים.
2. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה.
3. ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
4. סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות לווה ושל קבוצת לווים.
5. היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי תושבות, נכללו בסכום זה חברות ישראליות אשר הערבים לחוב (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון ממדינות אלה. לגבי מדינות LDC, הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על ביטחונות אחרים כולל ביטחונות שאינם נזילים. הבנק אינו נותן באופן ישיר אשראי או מממן פרויקטים של מדינות LDC.
6. הון כהגדרתו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 202 בדבר "מדידה והלימות ההון-רכיבי ההון".
7. על פי הוראות המפקח על הבנקים נדרש לגלות בשורה נפרדת חשיפה למדינות פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד. ליום 31 במרס 2017 אין לבנק חשיפה למדינות: פורטוגל, יוון וספרד.
8. היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי תושבות, סכומים אלו נובעים מלווים אשר הערבים לחוב (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון איטלקי או אירלנדי. הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על ביטחונות אחרים כולל ביטחונות שאינם נזילים. הבנק אינו נותן באופן ישיר אשראי או מממן פרויקטים של מדינות PIIGS.

א.

מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות¹ ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מהון⁶, לפי הנמוך

ליום 31 בדצמבר 2017

חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁴		חשיפה חוץ מאזנית ^{4,2}		חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁴							
לפרעון עד שנה	לפרעון מעל שנה	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים ⁴	סיכון אשראי מאזני בעייתי ⁴	סך כל החשיפה המאזנית	לאחרים	לבנקים ³	לממשלות ³	במיליוני ש"ח	
512	223	-	232	3	3	735	169	299	267		המדינה
1	11	-	1	-	-	12	1	11	-		ארה"ב
6	-	-	1	-	-	6	6	-	-		אירלנד ^{8,7}
100	411	-	68	-	-	511	44	139	328		איטליה ^{8,7}
432	754	-	351	16	16	1,186	493	188	505		בריטניה
1,051	1,399	-	653	19	19	2,450	713	637	1,100		אחרות ⁷
74	79	-	128	4	4	153	153	-	-		סך כל החשיפות למדינות
											סך החשיפות למדינות LDC

שורת "סך החשיפות למדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים"; הסכום נכלל בשורת "אחרות" בטבלה לעיל. ראה הערה 5 להלן.

1. על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות ובטחונות נזילים.
2. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה.
3. ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
4. סיכון אשראי מאזני חוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות לווה ושל קבוצת לווים.
5. היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי תושבות, נכללו בסכום זה חברות ישראליות אשר הערבים לחוב (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון ממדינות אלה. לגבי מדינות LDC, הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על בטחונות אחרים כולל בטחונות שאינם נזילים. הבנק אינו נותן באופן ישיר אשראי או מממן פרויקטים של מדינות LDC.
6. הון כהגדרתו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 202 בדבר "מדידה והלימות ההון - רכיבי ההון".
7. על פי הוראות המפקח על הבנקים נדרש לגלות בשורה נפרדת חשיפה למדינות פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד. ליום 31 בדצמבר 2017 אין לבנק חשיפה למדינות: פורטוגל, יוון וספרד.
8. היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי תושבות, סכומים אלו נובעים מלווים אשר הערבים לחוב (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון איטלקי או אירלנדי. הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על בטחונות אחרים כולל בטחונות שאינם נזילים. הבנק אינו נותן באופן ישיר אשראי או מממן פרויקטים של מדינות PIIGS.

טבלה 13: חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגי חשיפות אשראי* עיקריים
גילוי על פי נדבך 3

חשיפת אשראי ברוטו ממוצעת ⁶	חשיפת אשראי ברוטו	נכסים אחרים ⁵	חשיפות חוץ מאזניות אחרות ⁴	מסגרות לא מנוצלות	נגזרים ³	ניירות ערך ²	אשראי ¹ מיליוני ש"ח	
ליום 31 במרס 2018								
12,507	12,317	-	-	-	-	4,021	8,296	ריבנויות
632	620	-	17	77	2	183	341	ישויות סקטור ציבורי
926	887	-	-	-	180	301	406	תאגידים בנקאיים
14,145	13,824	-	868	3,436	336	969	8,215	תאגידים
6,707	6,773	-	3,370	1,169	-	-	2,234	בביטחון נדל"ן מסחרי
5,872	5,973	-	27	1,352	-	-	4,594	קמעונאיות ליחידים
1,224	1,173	-	83	290	1	-	799	עסקים קטנים
9,095	9,098	-	-	492	-	-	8,606	משכנתאות לדיור
1,284	1,280	1,280	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
52,392	51,945	1,280	4,365	6,816	519	5,474	33,491	סך הכל
ליום 31 במרס 2017								
12,288	13,058	-	-	-	-	6,516	6,542	ריבנויות
677	661	-	23	300	1	239	98	ישויות סקטור ציבורי
1,033	1,075	-	-	-	110	483	482	תאגידים בנקאיים
15,564	15,513	-	1,071	3,713	794	820	9,115	תאגידים
6,619	6,667	-	3,496	1,529	-	-	1,642	בביטחון נדל"ן מסחרי
5,056	5,144	-	6	1,275	1	-	3,862	קמעונאיות ליחידים
1,214	1,233	-	100	319	1	-	813	עסקים קטנים
8,594	8,753	-	-	635	-	-	8,118	משכנתאות לדיור
1,235	1,204	1,204	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
52,280	53,308	1,204	4,696	7,771	907	8,058	30,672	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2017								
12,592	12,697	-	-	-	-	4,374	8,323	ריבנויות
674	644	-	17	67	3	214	343	ישויות סקטור ציבורי
981	964	-	-	-	160	412	392	תאגידים בנקאיים
15,401	14,465	-	882	3,821	365	828	8,569	תאגידים
6,595	6,641	-	3,315	1,302	-	-	2,024	בביטחון נדל"ן מסחרי
5,416	5,771	-	8	1,314	-	-	4,449	קמעונאיות ליחידים
1,262	1,275	-	106	329	1	-	839	עסקים קטנים
8,833	9,091	-	-	473	-	-	8,618	משכנתאות לדיור
1,239	1,288	1,288	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
52,993	52,836	1,288	4,328	7,306	529	5,828	33,557	סך הכל

* חשיפה במונחי יתרת חוב רשומה, כלומר לאחר מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

1. לרבות אשראי לציבור ופיקדונות בבנקים ובממשלה.
2. ללא מניות בתיק למסחר וללא השקעות ברכיבי הון פיקוחיים של תאגידים פיננסיים אשר כלולות בסעיף נכסים אחרים. כמו כן, ללא פריטים שאינם כספיים דוגמת פעילות בשוק המעוף, הכלולים בחשיפות חוץ מאזניות אחרות.
3. סיכון האשראי בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים מוצג במונחי שווה ערך אשראי (לאחר השפעת הסכמי קיזוז (Netting)) ולאחר הכפלה במקדם התוספת ((Add-on)), החל מיום ה-1.1.2017. כולל חשיפות בגין צדדים נגדיים מרכזיים.
4. לרבות פעילות לקוחות בשוק המעוף שאינה עונה על הגדרת נגזר.
5. כולל השקעות ברכיבי הון פיקוחיים של תאגידים פיננסיים.
6. ממוצע יתרות סוף השנה הקודמת וסופי הרבעונים בתקופות הביניים.

טבלה 14: סך החשיפות העיקריות למדינות זרות
גילוי על פי נדבך 3

ליום 31 בדצמבר 2017				ליום 31 במרס 2018				
סוכן אשראי מאזני בעייתי ¹	סך הכל חשיפה חוץ מאזנית ¹	סך הכל חשיפה מאזנית ¹	חובות פגומים ¹	סוכן אשראי מאזני בעייתי ¹	סך הכל חשיפה חוץ מאזנית ¹	סך הכל חשיפה מאזנית ¹	מיליוני ש"ח	
3	3	232	3	3	142	937		ארצות הברית
		68						בריטניה
		1			1	11		אירלנד ²
		1			1	6		איטליה ²
16	16	351	14	15	369	1,313		אחרות
19	19	653	17	18	513	2,267		סך-הכל החשיפות למדינות זרות

ליום 31 במרס 2017

סוכן אשראי מאזני בעייתי ¹	סך הכל חשיפה חוץ מאזנית ¹	סך הכל חשיפה מאזנית ¹	חובות פגומים ¹	מיליוני ש"ח	
2	2	159	2	782	ארצות הברית
		1		10	אירלנד
		1		8	איטליה
		4		467	צרפת
15	15	300		964	אחרות
17	17	465		2,231	סך-הכל החשיפות למדינות זרות

1. סוכן אשראי מאזני וסוכן אשראי חוץ מאזני, סוכן אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות לווה ולצורת קבוצת לווים.
2. היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי תושבות, סכומים אלו נובעים מלווים אשר הערבים לחוב (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון איטלקי או אירלנדי. הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על ביטחונות אחרים כולל ביטחונות שאינם נדילים. הבנק אינו נותן באופן ישיר אשראי או מממן פרויקטים של מדינות PIIGS.

טבלה 15: פיצול התיק לפי התקופה לפירעון ולפי סוגי חשיפות¹ אשראי עיקריים
גילוי על פי נדבך 3

סה"כ	מעל חמש שנים ²	מעל שנה עד חמש שנים	עד שנה במיליוני ש"ח	
ליום 31 במרס 2018				
33,491	14,293	5,318	13,880	אשראי ופיקדונות בבנקים ובממשלה
5,474	2,341	1,521	1,612	ניירות ערך ³
519	151	36	332	מכשירים פיננסיים נגזרים ⁴
6,816	17	1,705	5,094	מסגרות לא מנוצלות
4,365	3,119	989	257	חשיפות חוץ מאזניות אחרות ⁵
1,280	268	-	1,012	נכסים אחרים ⁶
51,945	20,189	9,569	22,187	סך הכל

טבלה 15: פיצול התיק לפי התקופה לפירעון ולפי סוגי חשיפות¹ אשראי עיקריים
גילוי על פי נדבך 3

סה"כ	מעל חמש שנים ²	מעל שנה עד חמש שנים	עד שנה במיליוני ש"ח	
ליום 31 במרס 2017				
30,672	13,247	5,532	11,893	אשראי ופיקדונות בבנקים ובממשלה
8,058	2,586	2,877	2,595	ניירות ערך ³
907	90	16	801	מכשירים פיננסיים נגזרים ⁴
7,771	34	2,094	5,643	מסגרות לא מנוצלות
4,696	3,371	977	348	חשיפות חוץ מאזניות אחרות ⁵
1,204	294	-	910	נכסים אחרים ⁶
53,308	19,622	11,496	22,190	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2017				
33,557	14,338	5,117	14,102	אשראי ופיקדונות בבנקים ובממשלה
5,828	2,378	1,392	2,058	ניירות ערך ³
529	141	17	371	מכשירים פיננסיים נגזרים ⁴
7,306	63	1,674	5,569	מסגרות לא מנוצלות
4,328	3,157	919	252	חשיפות חוץ מאזניות אחרות ⁵
1,288	280	-	1,008	נכסים אחרים ⁶
52,836	20,357	9,119	23,360	סך הכל

1. חשיפה במונחי יתרת חוב רשומה, כלומר לאחר מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.
2. לרבות יתרות ללא תקופה לפירעון.
3. ללא מניות בתיק למסחר וללא השקעות ברכיבי הון פיקוחיים של תאגידים פיננסיים אשר כלולות בסעיף נכסים אחרים. כמו כן, ללא פריטים שאינם כספיים דוגמת פעילות בשוק המעו"ף, הכלולים בחשיפות חוץ מאזניות אחרות.
4. כפי שמחושב לפי נספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין 203. החל מיום ה-1.1.2017, כולל חשיפות בגין צדדים נגדיים מרכזיים.
5. לרבות פעילות לקוחות בשוק המעו"ף שאינה עונה על הגדרת נגזר.
6. כולל השקעות ברכיבי הון פיקוחיים של תאגידים פיננסיים.

טבלה 16: סכום הלוואות פגומות, הלוואות בפיגור, יתרת הפרשות פרטניות וקבוצתיות והוצאות בגין הפסדי אשראי שהוכרו בדוח רווח והפסד ומחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי
גילוי על פי נדבך 3

הפרשה קבוצתית	הפרשה פרטנית	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	לא פגומים		לא פגומים		בעייתיים - פגומים	לא בעייתיים פגומים	במיליוני ש"ח	
				של 90 ימים או יותר	של 30 ימים ועד 89 ימים	פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר	פגומים בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים				
ליום 31 במרס 2018											
12	31	-	1	2	-	19	7	1,952			פעילות לווים – ציבור בינוי ונדל"ן- בינוי
10	-	-	-	2	-	15	6	1,146			בינוי ונדל"ן- פעילויות נדל"ן
26	-	-	(3)	-	-	-	40	1,866			שירותים פיננסיים
74	26	(5)	(1)	21	1	235	102	5,887			מסחרי אחר
122	57	(5)	(3)	25	1	269	155	10,851			סך הכל מסחרי ^{1,2}
43	-	-	1	11	44	6	44	8,994			אנשים פרטיים- הלוואות לדירור
77	-	(11)	20	36	21	9	42	4,495			אנשים פרטיים- אחר
-	-	-	-	-	-	-	-	481			בנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	-			ממשלת ישראל
242	57	(16)	18	72	66	284	241	24,821			סך הכל

טבלה 16: סכום הלוואות פגומות, הלוואות בפיגור, יתרת הפרשות פרטניות וקבוצתיות והוצאות בגין הפסדי אשראי שהוכרו בדוח רווח והפסד ומחיקות חשבונאיות נטו במהלך התקופה לפי ענף עיקרי או סוג עיקרי של צד נגדי גילוי על פי נדבך 3

הפרשה קבוצתית	הפרשה פרטנית	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	לא	לא	בעייתיים - פגומים	בעייתיים - לא פגומים	לא בעייתיים	במיליוני ש"ח
				פגומים בפיגור של 30 ועד 89 ימים	פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר				
ליום 31 במרס 2017									
11	30	-	(1)	2	4	10	19	1,793	בינוי ונדל"ן- בינוי
9	-	-	-	6	-	18	6	956	בינוי ונדל"ן- פעילויות נדל"ן
39	-	1	(5)	-	-	37	72	2,064	שירותים פיננסיים
103	1	(26)	(2)	13	3	87	232	6,078	מסחרי אחר
162	31	(25)	(8)	21	7	152	329	10,891	סך הכל מסחרי ^{1,3}
38	-	-	-	10	42	4	42	8,471	אנשים פרטיים- הלוואות לדירור
46	-	(9)	14	29	13	6	17	3,821	אנשים פרטיים- אחר
-	-	-	-	-	-	-	-	694	בנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממשלות ישראל
<u>246</u>	<u>31</u>	<u>(34)</u>	<u>6</u>	<u>60</u>	<u>62</u>	<u>162</u>	<u>388</u>	<u>23,877</u>	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2017									
11	32	1	1	3	-	16	9	1,802	בינוי ונדל"ן- בינוי
11	-	(3)	4	4	-	16	5	1,106	בינוי ונדל"ן- פעילויות נדל"ן
28	-	10	(25)	-	-	-	40	1,999	שירותים פיננסיים
78	27	(34)	7	18	1	245	156	6,054	מסחרי אחר
128	59	(26)	(13)	25	1	277	210	10,961	סך הכל מסחרי ^{1,4}
42	-	-	4	10	45	6	46	8,999	אנשים פרטיים- הלוואות לדירור
68	-	(38)	65	28	14	8	21	4,397	אנשים פרטיים- אחר
-	-	-	-	-	-	-	-	522	בנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ממשלות ישראל
<u>238</u>	<u>59</u>	<u>(64)</u>	<u>56</u>	<u>63</u>	<u>60</u>	<u>291</u>	<u>277</u>	<u>24,879</u>	סך הכל

1. בפעילות מסחרית נכלל חוב שאינו משוייך לאנשים פרטיים או לדירור.
2. כולל אשראי לציבור בגין לווים בחו"ל בסך כ-2 מיליון ש"ח.
3. כולל אשראי לציבור בגין לווים בחו"ל בסך כ-3 מיליון ש"ח.
4. כולל אשראי לציבור בגין לווים בחו"ל בסך כ-2 מיליון ש"ח.

טבלה 17: תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי
גילוי על פי נדבך 3

אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל ציבור	פרטי אחר	לדיר	מסחרי במיליוני ש"ח	
ליום 31 במרס 2018						
297	-	297	68	42	187	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2017
18	-	18	20	1	(3)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(1)	-	(1)	-	-	(1)	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
(28)	-	(28)	(19)	-	(9)	מחיקות חשבונאיות
12	-	12	8	-	4	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(16)	-	(16)	(11)	-	(5)	מחיקות חשבונאיות נטו
<u>299</u>	<u>-</u>	<u>299</u>	<u>77</u>	<u>43</u>	<u>179</u>	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.3.2018
46	-	46	3	-	43	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
ליום 31 במרס 2017						
305	-	305	41	38	226	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2016
6	-	6	14	-	(8)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1	-	1	-	-	1	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
(43)	-	(43)	(15)	-	(28)	מחיקות חשבונאיות
9	-	9	6	-	3	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(34)	-	(34)	(9)	-	(25)	מחיקות חשבונאיות נטו
<u>277</u>	<u>-</u>	<u>277</u>	<u>46</u>	<u>38</u>	<u>193</u>	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.3.2017
53	-	53	2	-	51	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
ליום 31 בדצמבר 2017						
305	-	305	41	38	226	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2016
56	-	56	65	4	(13)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(5)	-	(5)	1	-	(6)	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
(113)	-	(113)	(65)	-	(48)	מחיקות חשבונאיות
49	-	49	27	-	22	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(64)	-	(64)	(38)	-	(26)	מחיקות חשבונאיות נטו
<u>297</u>	<u>-</u>	<u>297</u>	<u>68</u>	<u>42</u>	<u>187</u>	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2017
47	-	47	3	-	44	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

סיכון אשראי – גילוי לגבי תיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית

גילוי על פי נדבך 3

הקצאת ההון בנדבך הראשון בגין סיכון האשראי בתיק מחושבת בהתאם לגישה הסטנדרטית. סיכון ריכוזיות האשראי והביטחונות, כמו גם סיכון איכות האשראי מוערכים במסגרת הנדבך השני.

לצרכי עמידה בנדבך הראשון של הוראות באזל על פי הגישה הסטנדרטית, הבנק משתמש בדירוגי מדינות בלבד (לרבות לצורך הערכת סיכון בנקים), של סוכנות הדירוג Standard & Poor's המוכרת כסוכנות דירוג כשירה על פי ההוראה. הבנק אינו משתמש במידע מסוכנויות אשראי ליצוא.

דירוגים אלו משמשים לקביעת משקל סיכון של הצדדים הנגדיים הבאים: ריבוניות, סקטור ציבורי, תאגידים בנקאיים, ואגרות חוב של תאגידים. בנוסף משמשים הדירוגים לצורך קביעת מקדם הביטחון המתאים לביטחונות.

טבלה 18: טבלת המיפוי לדירוגי חברת הדירוג S&P

גילוי על פי נדבך 3

דירוג של חברת S&P	אג"ח תאגידים	סקטור ציבורי	בנקים	ריבוניות
AAA עד AA-	20%	20%	20%	0%
A+ עד A-	50%	50%	50%	20%
BBB+ עד BBB-	100%	100%	100%	50%
BB+ עד BB-	100%	100%	100%	100%
B+ עד B-	150%	100%	100%	100%
CCC+ או נמוך יותר	150%	150%	150%	150%

כאשר לא קיים דירוג לצד נגדי, מחושב משקל הסיכון לפי הגדרת ברירת המחדל שבהוראות בנק ישראל. משקל הסיכון לחובות של בנקים ישראלים שמועד פירעונם המקורי הוא עד שלושה חודשים או פחות, והנקובים וממומנים בשקלים חדשים הוא – 20%.

משקל הסיכון של בנקים זרים נקבע לפי משקל הסיכון של המדינה בה הוא מאוגד והוא נחות בדרגה אחת ממשקל הסיכון הנגזר מדירוג אותה מדינה.

הטבלאות שלהלן מציגות את פירוט חשיפת האשראי ברוטו על-פי משקולות הסיכון תוך פילוח החשיפה בהתאם לצד הנגדי (סגמנטים) לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחונות מוכרים.

טבלה 19: סכום חשיפות האשראי ברוטו לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי

ראה הערות 1,2

גילוי על פי נדבך 3

סך הכל	250% ⁵	150% ⁴	100%	75%	50%	35%	20%	2% ³	0%	במיליוני ש"ח
ליום 31 במרס 2018										
12,317	-	-	-	-	-	-	836	-	11,481	ריבוניות
620	-	-	-	-	620	-	-	-	-	ישויות סקטור ציבורי
887	-	-	-	-	208	-	679	-	-	תאגידים בנקאיים
13,767	-	163	13,376	-	-	-	54	174	-	תאגידים
6,773	-	4	6,769	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
5,973	-	43	13	5,917	-	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
1,173	-	5	4	1,164	-	-	-	-	-	עסקים קטנים
9,098	-	64	79	1,827	1,730	5,398	-	-	-	משכנתאות לדיר
1,280	263	62	684	-	-	-	-	-	271	נכסים אחרים
51,888	263	341	20,925	8,908	2,558	5,398	1,569	174	11,752	סך הכל לפני הפחתת סיכון אשראי
(1,853)	-	-	(1,641)	(240)	3	-	25	-	-	הפחתת סיכון אשראי ⁶
50,035	263	341	19,284	8,668	2,561	5,398	1,594	174	11,752	סך הכל לאחר הפחתת סיכון אשראי (ביטחונות מוכרים וערבויות)

טבלה 19: סכום חשיפות האשראי ברוטו לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי

ראה הערות 1,2
גילוי על פי מדבר 3

סך הכל	250% ⁵	150% ⁴	100%	75%	50%	35%	20%	2% ³	0%	במיליוני ש"ח
ליום 31 במרס 2017										
13,058	-	-	-	-	-	-	857	-	12,201	ריבוניות
661	-	-	-	-	661	-	-	-	-	ישויות סקטור ציבורי
1,075	-	-	2	-	441	-	632	-	-	תאגידים בנקאיים
15,482	-	35	14,795	-	-	-	101	551	-	תאגידים
6,667	-	3	6,664	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
5,144	-	17	19	5,108	-	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
1,233	-	6	5	1,222	-	-	-	-	-	עסקים קטנים
8,753	-	68	62	1,798	1,406	5,419	-	-	-	משכנתאות לדיור
1,204	251	44	691	-	-	-	-	-	218	נכסים אחרים
53,277	251	173	22,238	8,128	2,508	5,419	1,590	551	12,419	סך הכל לפני הפחתת סיכון אשראי
(2,180)	-	-	(1,967)	(243)	(3)	-	21	-	12	הפחתת סיכון אשראי ⁶
51,097	251	173	20,271	7,885	2,505	5,419	1,611	551	12,431	סך הכל לאחר הפחתת סיכון אשראי (ביטחונות מוכרים וערבויות)
ליום 31 בדצמבר 2017										
12,697	-	-	-	-	-	-	849	-	11,848	ריבוניות
644	-	-	-	-	644	-	-	-	-	ישויות סקטור ציבורי
964	-	-	1	-	331	-	632	-	-	תאגידים בנקאיים
14,406	-	183	13,970	-	-	-	11	242	-	תאגידים
6,641	-	2	6,639	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
5,771	-	21	14	5,736	-	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
1,275	-	4	4	1,267	-	-	-	-	-	עסקים קטנים
9,091	-	67	82	1,761	1,692	5,489	-	-	-	משכנתאות לדיור
1,288	265	55	656	-	-	-	-	-	312	נכסים אחרים
52,777	265	332	21,366	8,764	2,667	5,489	1,492	242	12,160	סך הכל לפני הפחתת סיכון אשראי
(1,966)	-	-	(1,758)	(238)	5	-	25	-	-	הפחתת סיכון אשראי ⁶
50,811	265	332	19,608	8,526	2,672	5,489	1,517	242	12,160	סך הכל לאחר הפחתת סיכון אשראי (ביטחונות מוכרים וערבויות)

1. חשיפה לאחר מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי.
2. לא כולל תיק למסחר. הצגת מכשירים פיננסיים נגזרים לפי הגישה הסטנדרטית. לפני הכפלה במקדמי המרה לאשראי של חשיפות חוץ מאזניות.
3. חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים.
4. לרבות הלוואות בפיגור של למעלה מ-90 יום או חובות פגומים שאינם צוברים ריבית או השקעות בקרנות גידור / הון סיכון / הון פרטיות (ראה גם תת פרק "מניות בתיק הבנקאי" בהמשך פרק זה).
5. יתרת מיסים נדחים שאינה עולה על שיעור של 10% מהון עצמי רובד 1.
6. מפחיתי סיכון אשראי מסוג ביטחונות וערבויות, ראה גם בטבלה 20. סכומים חיוביים נובעים מסכום החשיפה המכוסה על ידי ערבויות המועבר לחובת הצד הנגדי שנתן את הערבות.

הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית

גילוי על פי נדבך 3

כחלק מניהול סיכון האשראי מקבל הבנק מלקוחותיו בטוחות לצורך הבטחת האשראי. במסגרת באזל 3, בנדבך הראשון, הבנק מכיר בביטחונות על פי הגישה המקיפה, כהגדרתה בהוראה. בגישה זו, ערך הביטחון נטו מופחת בהתאם למקדמים לפי סוג הנכס, התאמת מטבע או תקופה לפירעון.

לפירוט סוגי הביטחונות הפיננסיים הכשירים בהם הבנק עושה שימוש לצורך חישוב הלימות ההון ואופן הערכתם לצרכי הפחתת סיכון, ראה בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2017.

טבלה 20: פירוט של סוגי הביטחונות בהם נעשה שימוש, תוך הצגת החשיפות המכוסות בערבויות, חשיפות המכוסות על-ידי גזרי אשראי וחשיפות המכוסות באמצעות ביטחונות פיננסיים כשירים על-פי הצד הנגדי גילוי על פי נדבך 3

חשיפת אשראי ברוטו	סך החשיפה על ידי ערבויות שנגרעו ²	סך הכל סכומים שנוספו ²	סך החשיפה על המכוסה על ידי ביטחון פיננסי כשיר ³	חשיפת אשראי נטו	
במיליוני ש"ח					
ליום 31 במרס 2018					
12,317	-	-	-	12,317	חובות של ריבוניות
623	-	3	-	620	חובות של ישויות סקטור ציבורי
912	-	25	-	887	חובות של תאגידים בנקאיים
12,206	(1,534)	-	(27)	13,767	חובות של תאגידים
6,698	(74)	-	(1)	6,773	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
5,870	(103)	-	-	5,973	חשיפות קמעונאיות ליחידים
1,031	(142)	-	-	1,173	עסקים קטנים ⁴
9,098	-	-	-	9,098	משכנתאות לדיור
1,280	-	-	-	1,280	נכסים אחרים
50,035	(1,853)	28	(28)	51,888	סך הכל
ליום 31 במרס 2017					
13,070	-	12	-	13,058	חובות של ריבוניות
652	-	3	(12)	661	חובות של ישויות סקטור ציבורי
1,102	1	26	-	1,075	חובות של תאגידים בנקאיים
13,635	(1,819)	-	(28)	15,482	חובות של תאגידים
6,555	(112)	-	-	6,667	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
5,063	(81)	-	-	5,144	חשיפות קמעונאיות ליחידים
1,063	(169)	-	(1)	1,233	עסקים קטנים ⁴
8,753	-	-	-	8,753	משכנתאות לדיור
1,204	-	-	-	1,204	נכסים אחרים
51,097	(2,180)	41	(41)	53,277	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2018					
12,697	-	-	-	12,697	חובות של ריבוניות
647	-	3	-	644	חובות של ישויות סקטור ציבורי
991	1	26	-	964	חובות של תאגידים בנקאיים
12,720	(1,658)	-	(28)	14,406	חובות של תאגידים
6,574	(66)	-	(1)	6,641	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
5,687	(84)	-	-	5,771	חשיפות קמעונאיות ליחידים
1,116	(159)	-	-	1,275	עסקים קטנים ⁴
9,091	-	-	-	9,091	משכנתאות לדיור
1,288	-	-	-	1,288	נכסים אחרים
50,811	(1,966)	29	(29)	52,777	סך הכל

1. חשיפה לאחר מחיקות חשבונאיות, בניכוי הפרשות להפסדי אשראי ולפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים.
2. סכום החשיפה המכוסה על ידי ערביות המועבר לחובת הצד הנגדי שנתן את הערבות.
3. לאחר הכפלה במקדמי ביטחון (haircuts), כולל התאמות חיוביות שנוספו לחשיפה.
4. עסקים קטנים המנוהלים במסגרת אגף קמעונאות.

סיכוני אשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים

גילוי על פי נדבך 3

סיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים ביחס לצד הנגדי. הסיכון שהצד הנגדי בעסקת OTC (Over the Counter) יכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה. הפסד ייגרם אם בעת כניסת הצד הנגדי לכשל, יהיו מול הלקוח עסקאות בעלות ערך כלכלי חיובי. סיכון זה נמדד על-ידי הפעלת מקדמים הקבועים בהוראה על הערך הנקוב של העסקות, ובהתאם למשקל הסיכון של הצד הנגדי. לעניין אופן אמידת הסיכון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים בבנק, לא חל שינוי מהותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2017.

טבלה 21: פירוט חשיפות האשראי של הבנק שמקורן בנגזרים גילוי על פי נדבך 3

ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 במרס 2017	ליום 31 במרס 2018	במיליוני ש"ח	
520	858	503		שווי הוגן ברוטו חיובי
377	398	392		ערכי Add On
368	349	376		בניכוי הטבות קיזוז
<u>529</u>	<u>907</u>	<u>519</u>		סך חשיפות האשראי לאחר קיזוז בניכוי ביטחונות
35	30	29		מזומנים ופיקדונות
-	-	-		אגרות חוב ממשלתיות
<u>2</u>	<u>3</u>	<u>1</u>		מניות (לרבות אג"ח להמרה)
<u>492</u>	<u>874</u>	<u>489</u>		סך חשיפת אשראי נטו בגין נגזרים

טבלה 22: פירוט הערך הנקוב של תיק נגזרי האשראי של הבנק, המשמשים לניהול סיכוני תיק האשראי של הבנק גילוי על פי נדבך 3

נכון ליום 31 במרס 2018 הבנק אינו משתמש בנגזרי אשראי לצורך ניהול סיכוני תיק האשראי.

גילוי על פי נדבך 3

סיכון שוק הוא הסיכון להפסד הנובע משינוי בשוויים של המכשירים הפיננסיים עקב שינוי בתנאי השוק (רמת מחירים, שיעורי ריבית, שער חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות).

ניהול סיכון השוק

הדירקטוריון מתווה מסגרת לניהול סיכון השוק, וסוקר בתדירות שנתית לפחות את מסמך המדיניות של הבנק. הדירקטוריון דן, מחליט, וקובע הנחיות, באשר למדיניות ניהול סיכונים השוק של הבנק ויעדיו העסקיים, בהתאם למפורט בנהל עבודת הדירקטוריון. הדירקטוריון סוקר את תהליך ניהול סיכונים השוק ומוודא קיומם של תהליכים אפקטיביים לזיהוי, מדידה, ניטור ובקרה אחר סיכונים השוק, כמו גם התאמת פרופיל סיכונים השוק של הבנק לתיאבון הסיכון שנקבע, בין היתר באמצעות סקירה רבעונית של מסמך הסיכונים.

ניהול הפוזיציה בסיכונים שוק מבוצע באמצעות המכשירים הקיימים בשוק, תוך מתן עדיפות לאיזון החשיפות באמצעות הפעילות מול לקוחות הבנק (פיקדונות, אשראי ונגזרים).

לעניין אופן ניהול סיכון השוק בבנק, לא חל שינוי מהותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2017.

טבלה 23: דרישות הון בגין סיכונים שוק

גילוי על פי נדבך 3

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 במרס 2017			ליום 31 במרס 2018		
דרישת הון (12.85%) ¹			דרישת הון (12.84%) ¹			דרישת הון (12.86%)		
סיכון כללי	סיכון ספציפי	סך הכל	סיכון כללי	סיכון ספציפי	סך הכל	סיכון כללי	סיכון ספציפי	סך הכל
26	19	45	19	15	34	23	21	44
2	3	5	2	3	5	2	3	5
17	-	17	3	-	3	5	-	5
6	-	6	1	-	1	4	4	4
73	22	51	43	18	25	58	34	24

1. יחס ההון הפיקוחי בו נדרש הבנק לעמוד, בתוספת דרישת הון בגין חשיפה לתיק ההלוואות לדיור בשיעור המבטא 1% מיתרת התיק.

אמידת סיכונים השוק ובקרתם

אחר

סיכונים השוק המרכזיים אליהם חשוף הבנק, מפורטים להלן:

סיכון ריבית – החשיפה להפסד כתוצאה מהשפעת תזוזות בשיעורי הריבית על רווחי התאגיד או הונן. לסיכון הריבית קיימים חמישה גורמי סיכון: סיכון תמחור מחדש, סיכון עקום התשואה, סיכון בסיס ריבית, סיכון מרווח וסיכון אופציות. הבנק קבע מדידות ומגבלות לכל אחד מגורמי הסיכון. לפירוט נוסף ראה הגדרות בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2017.

סיכון בסיס – חשיפה להפסד כתוצאה מהשפעת שינויים בבסיסי המחירים על רווחי התאגיד או הונן, לרבות באמצעות השפעה על פריטים חוץ מאזניים. סיכונים בסיס המחירים כוללים מגוון סוגי סיכון: שער חליפין, אינפלציה ומניות. לפירוט נוסף ראה הגדרות בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2017.

לפירוט נוסף ראה בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2017.

ניהול פוזיציות בתיק למסחר

אחר

התיק למסחר מורכב מפוזיציות במכשירים פיננסיים המוחזקות למטרות מסחר בטווח קצר או למטרת גידור רכיבים אחרים של התיק למסחר. תיק זה כולל נכסים הניתנים לשיערוך יומי למחירי שוק (MTM), על ידי התייחסות לשוק פעיל או מצוטט, נזיל ודו-כיווני, ללא מגבלות ידועות העשויות להכשיל את יכולתו של הבנק להנזיל מידידת את החשיפה. הבנק מנהל סיכון שוק בתיק למסחר. חשיפה בתיק זה אינה מהותית למול התיק הכולל ולמול המגבלות שנקבעו עבור התיק. מעקב אחר החשיפות בתיק למסחר למול המגבלות מבוצע בתדירות יומית.

התייחסות לאירועים לאחר תאריך המאזן

אחר

לא חלו אירועים משמעותיים בתחום סיכונים השוק וניהולם אשר אירעו לאחר תאריך המאזן. ראה פרק "סיכונים מובילים ומתפתחים", בהמשך, בהקשר של השלכות והתפתחות הסיכונים השונים הנגזרת מהודעת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק מיום 30 ביולי 2017, בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק, ובעניין התקשרותם מיום 27 בנובמבר 2017 עם בנק מזרחי, מידע שפורסם על ידי בנק מזרחי בעניין כוונתו לבצע מיזוג של בנק אגוד לתוך בנק מזרחי לאחר השלמת העסקה נשוא ההתקשרות האמורה והחלטת מ"מ הממונה על ההגבלים העסקיים מיום 30 במאי, 2018 לפיה הודיע על התנגדותו לאישור המיזוג בין הבנק לבנק מזרחי ועל זכות בעלי השליטה בבנק לערער על ההחלטה.

מודלים לניהול סיכונים שוק

גילוי על פי EDTF / אחר

מדידת סיכונים השוק והערכתם הינה מרכיב מרכזי בתהליך ניהול סיכונים השוק, והיא מהווה בסיס לתהליכי הניטור והדיווח, ולהבטחת נאותות התשואה הצפויה כנגד סיכון השוק.

המדידה מבוצעת ביחס למכלול גורמי סיכונים השוק שזוהו במוצרים ופעילויות הבנק, המאזניות והחוץ מאזניות באמצעות מודל הערך שבסיכון (VAR) אשר מציג את הסיכון הפוטנציאלי (ירידה אפשרית בשווי בתקופת זמן נתונה). ככלל, החישוב מבוצע יומית בשיטה הפרמטרית ובשיטה ההיסטורית ברמת ביטחון של 99%. בנוסף למודל VAR הבנק מפעיל תרחישי קיצון (Stress) הוליסטיים ולסיכון ריבית בפרט, ובכלל זה Stressed VAR ביחס לכלל גורמי סיכון השוק, ובהפרדה לתיק בנקאי ותיק למסחר.

כהשלמה לבדיקות ה-VAR וכחלק מתיקוף למודל זה, מבצע הבנק בדיקות Back Test לכל גורם סיכון בנפרד. בחינת איכות המודל מבוצעת על פי תוצאות הבחינה בדיעבד ובהתאם לשיטת הרמזור. לפי שיטה זו, תוצאות הבחינה בדיעבד מסווגות לשלושה איזורים – אדום, צהוב, ירוק – על פי מספר החריגות. לקביעת האזור ברמזור נדרש מינימום של 250 תצפיות. במהלך הרבעון הראשון 2018 לא נצפו חריגות מתוצאות ה-VAR הפרמטרי המדווחות לסיכונים השונים למעט מספר בודד של חריגות בסיכון ריבית, סיכון מניות, סיכון בסיס מט"ח, בסיס מדד. כמות החריגות ב-250 התצפיות האחרונות נמוכה ומעידה על הימצאות המודלים הנמדדים על פי VAR פרמטרי ב"איזור הירוק".

עבור מדידה של VAR בסיס מט"ח ומדד פרמטרי והיסטורי בחלוקה לתיק בנקאי ותיק למסחר שהחלה בספטמבר 2017 טרם נצברה כמות תצפיות מספקת ע"מ להעריך את נאותות המודל. תהליכי Back Test בסיכון אופציות מבוצעים שבועית, ולא העלו חריגות. לאור היקף הפעילות הקיים, מיעוט התצפיות בשלב זה אינו מהותי.

טבלה 24: ריכוז מגבלות סיכון השוק הכוללות והחשיפה בפועל במיליוני ש"ח במונחי VAR

בפועל			מגבלה				
31.12.2017	31.03.2017	31.03.2018	31.12.2017	31.03.2017	31.03.2018		
92.5	83.7	90.4	160	190	160	חשיפת שוק כוללת ²	סה"כ
9.4	5.3	10.3	50	60	50	חשיפת שוק כוללת בתיק למסחר ²	סה"כ
48.5	52.9	41.2	150	170	150	חשיפת ריבית כוללת ²	ריבית ¹
4.4%	106.0	3.9%	7.5%	210	7.5%	DV כולל (כשיעור מההון העצמי) ³	ריבית ¹
17.9	8.3	25.4	60	60	60	VAR ²	בסיס
18.3	19.0	17.7	30	30	30	VAR ²	מניות
6.7	3.5	4.8	28	28	28	תרחישם VOL/SPOT	אופציות

1. בחישוב הסה"כ מובאות בחשבון הקטנות סיכויי הריבית בגין מיתאמים (קורולציות) בחשיפות הריבית ובסיס המט"ח בין מטבעות שונים ועל פני התקופות בתיק הבנקאי ובתיק למסחר בנפרד.
2. מדידת VAR בתיק הבנקאי לחודש קלנדר, ובתיק למסחר ל-10 ימים.
3. חשיפת הריבית במונחי DV כולל עודכנה מהצגת הנתון במיליון ש"ח למונחי אחוזים מההון העצמי.

סיכון ריבית

הבנק מודד ומנהל את סיכון הריבית על התיק הכולל ובהפרדה בין התיק הבנקאי והתיק למסחר, תוך התייחסות לסיכונים הנובעים מפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות וכתוצאה מפעילות נוסטרו וחדר עסקאות. מדיניות ניהול חשיפת הריבית מכוונת להשגת רמות חשיפה רצויות בכל אחד ממגזרי ההצמדה אליהם חשוף הבנק, בהתאמה לתחזיות בשווקים ולרמות הסיכון הרצויות ועל סמך המגבלות שנקבעו על-ידי הדירקטוריון. החשיפות העיקריות נלקחות במגזר השקלי, במגזר צמוד המדד ובמגזר הדולרי. לעניין אופן מדידת סיכון הריבית בבנק, לא חל שינוי מהותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2017. במסגרת הבחינה השנתית של הנחות העבודה, עודכנו ההנחות לשיעורי פירעון מוקדמים במשכנתאות והנחות לעניין יתרות עו"ש יציבות, המוכרות כמימון יציב ארוך. בהתחשב בהנחות הריבית, מח"מ ההתחייבויות מאזניות בשקלים ובמט"ח גבוה יותר מאשר המח"מ עליו מבוססת טבלה 26 (מחושב בהתאם להנחיה רגולטורית בנושא, כאשר יתרות עו"ש בזכות נלקחות ליום אחד) ומגיע לכ-0.7 שנים במגזר הלא צמוד ולכ-0.5 שנים במגזר המט"ח.

טבלה 25: השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים היפותטיים בשערי ריבית)

סך הכל	מטבע חוץ ²		מטבע ישראלי			
	אחר	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
במיליוני שקלים						
ליום 31 במרס 2018						
39,818	227	523	3,064	5,496	30,508	נכסים פיננסיים ¹
36,695	597	3,904	16,134	1,208	14,852	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוף מאזניים ³
37,530	409	993	5,058	3,466	27,604	התחייבויות פיננסיות ¹
36,766	408	3,549	14,101	1,386	17,322	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוף מאזניים ³
2,217	7	(115)	39	1,852	434	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים
ליום 31 במרס 2017						
40,753	74	875	3,348	5,508	30,948	נכסים פיננסיים ¹
31,080	1,558	2,959	15,380	450	10,733	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוף מאזניים ³
38,674	447	1,112	5,671	3,933	27,511	התחייבויות פיננסיות ¹
31,166	1,180	2,611	12,919	800	13,656	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוף מאזניים ³
1,993	5	111	138	1,225	514	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

טבלה 25: השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים היפותטיים בשערי ריבית)

סך הכל	מטבע חוץ ²		מטבע ישראלי			במיליוני שקלים
	אחר	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
ליום 31 בדצמבר 2017						
40,736	447	747	3,193	5,517	30,832	נכסים פיננסיים ¹
36,496	436	2,866	14,924	1,204	17,066	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים ³
38,461	414	1,026	5,049	3,811	28,161	התחייבויות פיננסיות ¹
36,633	473	2,672	13,059	1,281	19,148	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים ³
2,138	(4)	(85)	9	1,629	589	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

טבלה 26: השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית⁴ על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים

מינימום מתחילת שנת 2018 ⁵		מקסימום מתחילת שנת 2018 ⁵		31 במרס 2018		
ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%
במיליוני שקלים						
1,950	1,763	1,950	1,763	1,843	1,950	1,763
2,165	1,975	2,165	1,975	2,064	2,165	1,975
(215)	(212)	(215)	(212)	(221)	(215)	(212)
600	312	600	312	421	600	312
624	328	624	328	442	624	328
(24)	(16)	(24)	(16)	(21)	(24)	(16)
(14)	(139)	(14)	(139)	(77)	(14)	(139)
(14)	(139)	(14)	(139)	(77)	(14)	(139)
-	-	-	-	-	-	-
מינימום מתחילת שנת 2017 ⁵		מקסימום מתחילת שנת 2017 ⁵		31 במרס 2017		
ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%
במיליוני שקלים						
1,320	1,146	1,320	1,146	1,218	1,320	1,146
1307	1135	1307	1135	1206	1307	1135
13	11	13	11	12	13	11
566	473	566	473	509	566	473
413	345	413	345	372	413	345
153	128	153	128	137	153	128
336	144	336	144	240	336	144
336	144	336	144	240	336	144
-	-	-	-	-	-	-

תרחיש
תזוזה בריבית צמודה למדד:
בבנק
מזה: בתיק הבנקאי
בתיק למסחר
תזוזה בריבית לא-צמודה:
בבנק
מזה: בתיק הבנקאי
בתיק למסחר
תזוזה בריביות במטבע-חוץ:
בבנק
מזה: בתיק הבנקאי
בתיק למסחר

תרחיש
תזוזה בריבית צמודה למדד:
בבנק
מזה*: בתיק הבנקאי
בתיק למסחר
תזוזה בריבית לא-צמודה:
בבנק
מזה*: בתיק הבנקאי
בתיק למסחר
תזוזה בריביות במטבע-חוץ:
בבנק
מזה: בתיק הבנקאי
בתיק למסחר

מינימום מתחילת שנת 2017 ⁵		מקסימום מתחילת שנת 2017 ⁵		31 בדצמבר 2017		
ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%

במיליוני שקלים							תרחיש
							תזוזה בריבית צמודה למדד:
1,320	1,146	2,406	2,203	1,629	1,743	1,545	בבנק
1307	1135	2382	2181	1824	1952	1730	מזה*: בתיק הבנקאי
13	11	24	22	(195)	(209)	(185)	בתיק למסחר
							תזוזה בריבית לא-צמודה:
(278)	(506)	711	486	579	711	486	בבנק
(275)	(501)	796	544	648	796	544	מזה*: בתיק הבנקאי
(3)	((5))	(85)	(58)	(69)	(85)	(58)	בתיק למסחר
							תזוזה בריביות במטבע-חוץ:
(25)	(157)	336	280	(90)	(25)	(157)	בבנק
(25)	(157)	336	280	(90)	(25)	(157)	מזה: בתיק הבנקאי
-	-	-	-	-	-	-	בתיק למסחר

1. כולל מכשירים פיננסיים מורכבים, לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
2. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
3. סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן המוצג בביאור 15 לדוח כספי ל-31 במרס 2018.
4. שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך הכל שווי הוגן נטו של המכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים) בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.
5. נתוני המינימום והמקסימום הינם לפי מדידות רבעוניות.

* סווג מחדש

הערה: לא אירע בעשר השנים האחרונות שינוי שבועי מצטבר אשר לו היה מתרחש במועד הדיווח היה פוגע בהנחת העסק החי ששימשה בבסיס עריכת הדוחות הכספיים.

סיכון בסיס

מדיניות ניהול חשיפת הבסיס מכוונת להשגת רמות חשיפה רצויות בכל אחד ממגזרי ההצמדה אליהם חשוף הבנק, בהתאמה לתחזיות בשווקים ולרמות הסיכון הרצויות ועל סמך המגבלות שנקבעו על-ידי הדירקטוריון. החשיפות העיקריות נלקחות במגזר צמוד המדד ובמגזר הדולרי.

חשיפת הבסיס נמדדת בתדירות יומית.

מדידת חשיפת הבסיס מבוצעת בחלוקה לתיק בנקאי ותיק למסחר, כפי המבוצע בסיכון הריבית, מביאה בחשבון, בין היתר, הנחות עבודה המיושמות במדידת סיכון ריבית והמשפיעות על שוויה הכלכלי של הפוזיציה כמו לשיעורי פירעונות מוקדמים במשכנתאות, שיעורי המשיכות בנקודות היציאה בתכניות חסכון ועוד.

תיאבון וסיבולת הסיכון לסך חשיפות הבסיס הינם במונחי VAR (Value at Risk) ובמונחי היקף חשיפה כולל. מודל ה-VAR מודד את הסיכון הפוטנציאלי בשיטה פרמטרית והיסטורית בפוזיציה מטבעית בבנק ברמת ביטחון של 99% ולתקופת אחזקה של 10 ימי עסקים בתיק למסחר וחודש בתיק הבנקאי.

הבנק קבע מגבלות לכל אחת מהמדידות.

טבלה 27: רגישות לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ והמדד
(המדידה כוללת הן את הפעילות המאזנית והן את החוץ מאזנית)

ליום 31 במרס 2018						
מט"ח אחר	פר"ש	יין	ליש"ט	אירו	דולר	במיליוני ש"ח
(0.1)	(0.3)	0.1	0.2	(10.2)	19.9	עליה של 10%
0.1	0.3	(0.1)	(0.2)	2.1	0.5	ירידה של 10%
					מדד	
					47.4	עליה של 3%
					(47.4)	ירידה של 3%
ליום 31 במרס 2017						
מט"ח אחר	פר"ש	יין	ליש"ט	אירו	דולר	במיליוני ש"ח
0.2	0.1	(0.2)	*	10.7	8.0	עליה של 10%
(0.2)	(0.1)	0.2	(-*)	(0.4)	27.8	ירידה של 10%
					מדד	
					36.2	עליה של 3%
					(36.2)	ירידה של 3%
ליום 31 בדצמבר 2017						
מט"ח אחר	פר"ש	יין	ליש"ט	אירו	דולר	במיליוני ש"ח
(0.8)	0.1	1.0	0.1	(8.2)	22.3	עליה של 10%
0.8	(0.1)	(1.0)	(0.1)	(6.6)	(17.5)	ירידה של 10%
					מדד	
					45.0	עליה של 3%
					(45.0)	ירידה של 3%

* נמוך מ- 0.1.

טבלה 28: נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

להלן תמצית מאזני ההצמדה

סה"כ	פריטים לא כספיים	מט"ח כולל צמוד מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד מיליוני ש"ח	
ליום 31 במרס 2018					
40,988	778	4,034	5,579	30,597	נכסים
38,473	243	6,692	3,821	27,717	התחייבויות
<u>2,515</u>	<u>535</u>	<u>(2,658)</u>	<u>1,758</u>	<u>2,880</u>	הפרש
		2,757	(177)	(2,580)	עסקות עתידיות, נטו
		(98)	-	98	אופציות (שווי דלתא)
		<u>*1</u>	<u>1,581</u>	<u>398</u>	
* מזה: דולר - 33 מיליון ש"ח, אירו (31) מיליון ש"ח, מטבעות אחרים - (1) מיליון ש"ח.					
ליום 31 במרס 2017					
41,879	824	4,423	5,607	31,025	נכסים
39,480	294	7,391	4,051	27,744	התחייבויות
<u>2,399</u>	<u>530</u>	<u>(2,968)</u>	<u>1,556</u>	<u>3,281</u>	הפרש
		2,718	(348)	(2,370)	עסקות עתידיות, נטו
		266	-	(266)	אופציות (שווי דלתא)
		<u>* 16</u>	<u>1,208</u>	<u>645</u>	
* מזה: דולר - 11 מיליון ש"ח, אירו 4 מיליון ש"ח, מטבעות אחרים - 1 מיליון ש"ח.					
ליום 31 בדצמבר 2016					
41,892	734	4,521	5,604	31,033	נכסים
39,379	222	6,634	4,029	28,494	התחייבויות
<u>2,513</u>	<u>512</u>	<u>(2,113)</u>	<u>1,575</u>	<u>2,539</u>	הפרש
		2,035	(77)	(1,958)	עסקות עתידיות, נטו
		187	-	(187)	אופציות (שווי דלתא)
		<u>*109</u>	<u>1,498</u>	<u>394</u>	
* מזה: דולר - 118 מיליון ש"ח, אירו - (13) מיליון ש"ח, מטבעות אחרים - 4 מיליון ש"ח.					

לפרטים נוספים בדבר חלוקת הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ראה ביאור 14 לדוח כספי ל-31 במרס 2018.

סיכון מניות

הבנק חשוף לסיכון של תנודתיות בשערי המניות בגין אחזקות בתיק הבנקאי ובתיק למסחר. דירקטוריון הבנק הגדיר מגבלות סיכון נפרדות במונחי היקף ובמונחי VAR הן עבור מדד המעו"ף, תעודות סל ישראליות ומניות, והן עבור תעודות סל על מדדי חו"ל, מניות בחו"ל או ETF.

הסיכון נובע מהשקעה במגוון מניות, ברובן סחירות, בבורסה הישראלית באמצעות יחידת הנוסטרו של הבנק במסגרת התיק למסחר והתיק הזמין למכירה, השקעות חברת הבת - אגוד השקעות וייזום (אש"י), אשר משקיעה בחברות העוסקות בתחומי פעילות שונים, שאינם בתחום הבנקאות ותחומים משלימים לו. פעילויות אלה מבוצעות תחת מגבלות והיקף מסגרות שאושרו בדירקטוריון הבנק, ותכליתן שיפור בתשואת הבנק.

טבלה 29: היתרה המאזנית של ההשקעות במניות בתיק הבנקאי ושווין ההוגן של השקעות אלו
גילוי על פי נדבך 3

הערך במאזן	עלות	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן
במיליוני ש"ח				
ליום 31 במרס 2018				
201	193	15	(7)	201
ליום 31 במרס 2017				
170	158	16	(4)	170
ליום 31 בדצמבר 2017				
191	181	18	(8)	191

טבלה 30: דרישות הון בגין קבוצות של מניות
גילוי על פי נדבך 3

ליום 31 במרס 2018			ליום 31 במרס 2017			ליום 31 בדצמבר 2017		
יתרה מאזנית	שווי הוגן	דרישות ¹ ההון (12.86%)	יתרה מאזנית	שווי הוגן	דרישות ¹ ההון (12.84%)	יתרה מאזנית	שווי הוגן	דרישות ¹ ההון (12.85%)
במיליוני ש"ח								
84	84	11	89	89	11	89	89	11
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
84	84	11	89	89	11	89	89	11
21	21	3	21	21	3	21	21	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
96	96	15	60	60	9	81	81	13
-	-	-	-	-	-	-	-	-
117	117	18	81	81	12	102	102	16

1. דרישות יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור 9% ויחס הון כולל בשיעור 12.5% חלות מיום 1 בינואר 2015. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2015 חלות דרישת הון נוספות בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח.
2. דרישת ההון בגין קרנות הון סיכון והון פרטיות מחושבת בהתאם לנכסי סיכון בהיקף של 150% מהשווי ההוגן של האחזקה.
3. לא סחירים.

סיכון אופציות

הבנק פועל בתחום אופציות סחירות ואופציות OTC, כאשר עיקר הפעילות מבוצעת באופציות על המטבע. הבנק מנהל פוזיציות בתחום בהתאם למגבלות שאושרו על ידי הדירקטוריון. עיקר פעילות הבנק באופציות מבוצעת במסגרת פעילות מנוהלת ופעילות Back To Back באופציות על מטבעות. החשיפה המנוהלת אינה בהיקף מהותי.

מדידת סיכוני השוק הגלומים בתיק האופציות מבוצעת באמצעות מודל תרחישים המבוסס על שיעור שינוי בשערי המטבעות ובתנודתיות. תרחישים אלו מבוססים על שינויים היסטוריים בתנודתיות ובשערי החליפין, בהתאם להגדרת באזל. התרחיש נקבע כהפסד המרבי במטריצה.

להלן טבלה המציגה קשר בין סעיפים נפרדים במאזן ובדוח רווח והפסד לבין פוזיציות שנכללו בגילוי על סיכון שוק בתיק הסחיר תוך שימוש במדדים העיקריים של הבנק לניהול סיכונים כמו ערך נתון בסיכון (VAR) וגילוי על סיכון שוק בתיק הלא סחיר כמו רגישויות לגורם סיכון, ערכים כלכליים ותרחישי רווחיות ו/או רגישויות.

טבלה 31: קשר בין סעיפי המאזן לפוזיציות שנכללו במדידת סיכון השוק
גילוי על פי EDTF

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 במרס 2017			ליום 31 במרס 2018			
נכסים לא סחירים	נכסים סחירים	יתרה מאזנית	נכסים לא סחירים	נכסים סחירים	יתרה מאזנית	נכסים לא סחירים	נכסים סחירים	יתרה מאזנית	
במיליוני ש"ח									
6,739	1,487	8,226	5,192	1,452	6,644	6,989	1,426	8,415	נכסים
2,600	5,248	7,848	2,287	8,282	10,569	2,051	4,829	6,880	מזומנים ופיקדונות בבנקים
23,453	1,013	24,675	22,469	816	23,509	23,509	922	24,612	נכסים פיננסיים בשווי הוגן
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אשראי לציבור
258	67	325	279	48	327	290	68	358	אשראי לממשלה
196	-	196	130	125	255	91	1	92	נגזרים
33,246	7,815	41,270	30,357	10,723	41,304	32,930	7,246	40,357	נכסים פיננסיים אחרים
סה"כ									
31,915	897	32,752	32,978	769	33,613	31,521	830	32,307	התחייבויות
120	-	120	70	24	94	70	-	70	פיקדונות הציבור
44	3,660	3,559	51	3,302	3,234	44	3,492	3,444	פיקדונות מבנקים וממשלות
394	68	462	365	48	413	360	69	429	כתבי התחייבויות ואג"ח
487	-	487	467	-	467	426	-	426	נגזרים
627	1,198	1,825	594	886	1,480	645	928	1,573	התחייבויות בשל הטבות פרישה
33,587	5,823	39,205	34,525	5,029	39,301	33,066	5,319	38,249	התחייבויות פיננסיות אחרות
סה"כ									

* ראה גם ביאור 15 לדוח כספי ליום ה-31 במרס 2018.

ניהול הסיכונים התפעוליים

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. סיכון זה אינו כולל סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין.

ניהול הסיכון התפעולי בבנק מיושם בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין 350 וכן עפ"י הוראות רלוונטיות בנושאים של סיכון משפטי, סיכונים ציית, ניהול סיכון טכנולוגיות המידע, מחשוב ענן, הגנת הסייבר ואבטחת מידע, בנקאות בתקשורת והמשכיות עסקית. נושאים אלה מעוגנים במסמכי מדיניות יעודים ופרטניים. הנהלות היחידות העסקיות הן אלו הנושאות באחריות לזיהוי וניהול הסיכונים בפעילות העסקית. אגף בקרות וניהול סיכונים מהווה קו הגנה שני לסיכון התפעולי.

לאור הכרזת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק מיום 30 ביולי 2017, בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק חלה עליה מתמשכת בסיכון התפעולי של הבנק. הבנק ימשיך לבחון ולעקוב אחר השלכות הודעת בעלי השליטה בבנק על התקשרותם עם בנק מזרחי והחלטת מ"מ הממונה על ההגבלים העסקיים מיום 30 במאי, 2018 להתנגד לאישור המיזוג בין הבנק לבין בנק מזרחי, על הסיכון התפעולי בין היתר בשים לב לאפשרות הערר על ההחלטה. לפירוט נוסף ראה פרק "סיכונים מובילים ומתפתחים".

מערכות המידע והמחשוב של הבנק

הפעילות בבנק נשענת במידה רבה על מערכות מידע ומחשוב המותאמות לצרכיו. פעילות טכנולוגיית המידע מאופיינת, בין היתר, בתהליכים חוצי ארגון, תוך השפעה משמעותית על התנהלות הבנק. הבנק מקפיד לשמור על איכותן של המערכות ועל תפקודן התקין, ומשקיע משאבים רבים בפיתוח והתאמה של מערכות המידע והמחשוב (תוכנה, חומרה, תקשורת וכדומה), לשימוש ושימוש לקוחותיו, גם בניהול של מערך אבטחת מידע הולם, היערכות לשעת חירום והמשכיות עסקית.

לבנק התקשרות מהותית רבת שנים לקבלת שירותי מחשוב ותפעול עיקריים מבנק לאומי לישראל בע"מ החושפת את הבנק לסיכונים בתחום מיקור חוץ. הסכם המחשוב והתפעול הנוכחי נחתם לתקופה של 10 שנים אשר הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016. ממועד זה החלה תקופה של שלוש שנים המוגדרת כ"פרויקט סיום ההתקשרות". ההתקשרות עם בנק לאומי מגובה באישורים הרגולטוריים הנדרשים.

הבנק בחן ספקים חלופיים, ובמסגרת זו פנה לספקים שונים לצורך קבלת הצעות לשירותי מחשוב ותפעול. ועדת מחשוב ייעודית של הדירקטוריון מפקחת אחר תהליך בחינת האלטרנטיבות לקבלת שירותי מחשוב בעתיד, תוך פיקוח וליווי שוטפים של התהליך. הבנק נעזר גם בשירותי ייעוץ חיצוניים בנושא. הבנק מנהל תהליך של בחינה, השלמה, טיוב והשוואה של הצעות ראשוניות שהגישו הספקים. יחד עם זאת, ההתקדמות לשלב של מתן התחייבויות תידחה עד לאחר הסרת חוסר הודאות הנובע מהודעת בעלי השליטה על התקשרותם עם בנק מזרחי.

לאור התמשכותו של מצב אי הודאות והעיכוב בלוחות הזמנים של הפרוייקט, אישר דירקטוריון הבנק ביום ה-29 במרס 2018 את הצעת בנק לאומי שהתקבלה בבנק באותו מועד, שעיקריה הינם כי על רקע העסקה של בעלי השליטה יסכים בנק לאומי, לפני משורת הדיון, לדחות את תום תקופת ההיפרדות לתקופה של עד 18 חודשים נוספים (עד 30/6/2021), ובלבד שבכל מקרה בו יבקש הבנק להקדים את תום תקופת ההפרדות, תינתן ללאומי הודעה מוקדמת של 24 חודשים לפחות לפני מועד סיום ההפרדות. הצדדים יפנו לקבלת אישור הממונה על ההגבלים העסקיים והמפקחת על הבנקים לצורך יישום האמור.

ראה פרק "סיכונים מובילים ומתפתחים".

בנוסף לשירותי מחשוב בנק לאומי הבנק מפעיל מערכות מחשוב עצמאיות שפותחו על ידו/או באמצעות בתי תוכנה.

הגנת הסייבר ואבטחת מידע

סיכון סייבר מוגדר כסיכון להתממשות אירוע סייבר שהינו אירוע אשר במהלכו מתרחשת תקיפת מערכות מיחשוב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על ידי או מטעם יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי).

ניהול סיכון הסייבר בבנק מיושם בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין 361 – ניהול הגנת הסייבר וכן עפ"י הוראות רלוונטיות בנושאי ניהול טכנולוגיות המידע וניהול סיכון תפעולי. נושאים אלה מעוגנים במסמך מדיניות יעודי. הנהלות היחידות העסקיות שותפות בזיהוי וניהול הסיכונים בפעילות העסקית. ניהול הגנת הסייבר הינו באחריות מנהל הגנת הסייבר באגף משאבים, הפועל לתכנון ומימוש העקרונות שאושרו במסגרת האסטרטגיה ומדיניות ניהול הגנת הסייבר. אגף בקרות וניהול סיכונים מהווה קו הגנה שני לסיכון זה.

מכלול פעילות אבטחת המידע המשולבת בפעילות הגנת הסייבר באה לתת מענה למתאר האיומים הדינאמי, המאפיין את הסביבה הטכנולוגית בה פועלות מערכות מידע בנקאיות מודרניות וכן לאפשר עמידה בהוראות רגולטוריות. מדיניות הגנת הסייבר מותאמת לתקן אבטחת מידע ISO 27001 2013 ובבחינה על-ידי מכון התקנים הישראלי אשר העניק תו תקן לבנק.

ראה גם פרק "סיכונים מובילים ומתפתחים".

המשכיות עסקית - היערכות למצבי חרום

אירועים מסוגים שונים עלולים לפגוע או להשבית פעילויות מהותיות של הבנק ולקוחותיו, לפגוע בהמשכיות עסקיו, לחשוף את הבנק לסיכונים שונים ולגרום לבנק ו/או ללקוחותיו נזקים משמעותיים.

לבנק תכניות המשכיות עסקית בחירום, המפרטות את אופן הפעלת השירותים בחירום ואת המשאבים הנדרשים בעת אירוע מסוג המשכיות עסקית, על-מנת לחזור ביעילות ובלוחות זמנים קצרים לשגרת עבודה רגילה, וכן ניהול תקין של נכסי טכנולוגיית המידע, אשר תומכים בתהליכים בעלי השפעה מהותית על התנהלות עסקי הבנק.

לפרטים נוספים בדבר ניהול הסיכון הפעולי בבנק ובכלל זה מערכת המידע והמחשוב של הבנק, הגנת סייבר ואבטחת מידע, ראה גם בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2017.

סיכונים מובילים ומתפתחים

פעילותו העסקית של הבנק כרוכה כאמור בסיכונים: סיכוני אשראי, סיכוני שוק, סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים (לרבות סיכוני IT, סייבר ואבטחת מידע), סיכונים משפטיים וסיכוני ציות, וכן סיכוני מוניטין וסיכונים אסטרטגיים. בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים בבנק מבוצע כאמור מעקב הדוק אחר כלל הסיכונים אליהם חשוף הבנק, כמפורט במסמך זה.

בנוסף הבנק מבצע מעקב הדוק אחר ההתפתחויות בשווקים, בנתונים מאקרו כלכליים וברגולציה וחקיקה שחלים או עשויים להשפיע על הבנק ואשר יחד עם האסטרטגיה העסקית ותמהיל הפעילות הקיים עשויים לחשוף את הבנק לסיכונים משמעותיים.

להלן יפורטו סיכונים פרטניים מהותיים שהינם סיכונים מובילים ומתפתחים אשר הבנק מזהה ונערך לניטורם וניהולם:

- ביום 30 ביולי 2017 התקבל בבנק מכתב מבעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 30 ביולי 2017 (אסמכתא מס': 2017-01-078216), המובא על דרך הפניה.

בהמשך למכתב זה, התקבלה בבנק ביום 27 בנובמבר 2017 הודעה מטעם המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, לפיה התקשרו באותו יום בהסכם עם בנק מזרחי במסגרתו התחייבו להיענות להצעת רכש חליפין מלאה לרכישת מניות הבנק שיפרסם בנק מזרחי לכל בעלי המניות בבנק, בכפוף לתנאים מתלים שנקבעו לפרסום הצעת הרכש ולהשלמתה, ובכללם אישורים רגולטוריים. אם לא ניתן יהיה להשלים את העסקה נשוא ההסכם במתווה של הצעת רכש, יפעלו בנק מזרחי ובעלי השליטה בבנק לביצוע העסקה בדרך של מיזוג סטוטורי, כמפורט בהמשך.

בד בבד עם הודעת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק כמפורט לעיל, נמסר לבנק ביום 27 בנובמבר 2017 מכתב המופנה לבנק מזרחי בחתימת שלמה אליהו אחזקות בע"מ ואליהו חברה לבטוח בע"מ (להלן "קבוצת אליהו"), לפיו בין היתר, התחייבה קבוצת אליהו כי אם וככל שבתוך שבעה (7) חודשים מיום 27 בנובמבר 2017 (או מועד מאוחר יותר כפי שיוסכם בין הצדדים להסכם המכר) תפורסם לבעלי המניות של הבנק הצעת הרכש ו/או ככל שלאחר חלוף התקופה האמורה יפורסם מפרט חדש ו/או מתוקן להצעת הרכש, אזי במקרה כזה קבוצת אליהו מורה בזאת לנאמן המחזיק במניות קבוצת אליהו בבנק ("מניות קבוצת אליהו בבנק אגוד"), ושהינו נכון להיום, פרופסור אמיר ברנע, להיענות בחיוב להצעת הרכש.

לעניין הארכת התקופה הכוללת למכירת אמצעי השליטה בבנק שניתנה לה"ה שלמה וחיה אליהו בהתאם להודעת בא כוחם לבנק מיום 3 באוקטובר 2017, ראה דיווח מיידי של הבנק מיום 3 באוקטובר 2017 (אסמכתא 2017-01-087793).

ככל שלא ניתן יהיה להשלים את העסקה במתווה של הצעת רכש, העסקה תתבצע על דרך של מיזוג סטוטורי (להלן "העסקה החלופית"), כאשר הבנק יהיה "חברת היעד" ובנק מזרחי יהיה "החברה הקולטת", וזאת בכפוף לאישור האורגנים המוסמכים בבנק ובבנק מזרחי. ככל שהעסקה החלופית תהא טעונה אישור באסיפה הכללית של הבנק, מתחייבת קבוצת אליהו לתמוך ולהפעיל את כח ההצבעה שלה באסיפה הכללית של הבנק לתמיכה בעסקת המיזוג כאמור, והיא מורה בזאת כך לנאמן, ככל שנדרש, למעט ככל שהצבעתה כאמור אסורה מכח הוראה של רשות רגולטורית (כאשר הובהר, שכיום קבוצת אליהו אינה רשאית להשתתף באסיפות הכלליות של הבנק או לעשות שימוש כלשהו בזכויות ההצבעה או בזכויות אחרות המוקנות מכח החזקותיה).

לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 28 בנובמבר, 2017 (אסמכתא: 2017-01-110619), המובא על דרך הפניה.

ביום 30 במאי התקבלה בבנק החלטת מ"מ הממונה על ההגבלים העסקיים לפיה הוא מודיע על התנגדותו לאישור המיזוג בין הבנק לבין מזרחי. עוד מציינת ההודעה, כי החלטה זו נתונה לערר בפני בית הדין להגבלים עסקיים, בהתאם להוראות חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988. למרות החלטת מ"מ הממונה על ההגבלים העסקיים, אי הוודאות באשר להשלכות ההתקשרות בין בעלי השליטה לבנק מזרחי טרם הוסרה עקב הזכות שקיימת לבעלי השליטה לערר על החלטת הממונה. למועד אישור הדוחות הכספיים. אין בידי הבנק מידע באשר לכוונת בעלי השליטה בעניין הערר.

על רקע הודעות בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה ומידע שפורסם על ידי בנק מזרחי בעניין כוונתו לבצע מיזוג של בנק אגוד לתוך בנק מזרחי לאחר השלמת העסקה, ונכח חוסר הודאות בו פועל הבנק בעקבות כך, פחתה רמת הוודאות הנוגעת להתממשות התוכנית האסטרטגית של הבנק, ובהתאמה, עולה הסיכון האסטרטגי. לאור חוסר הוודאות והפגיעה ביכולת התכנון לטווח ארוך, החליט הדיירקטוריון לאחר שבחן את ההשקעות הנגזרות מהתוכנית האסטרטגית בהיבטי עלות מול תועלת שלא לבצע חלק מהן. כמו כן עלתה רמת סיכון המוניטין עקב החשיפה התקשורתית. בנוסף, מצב זה של אי ודאות גורם לעלייה בסיכון התפעולי עקב פגיעה ביכולתו של הבנק לגייס ולשמר עובדים, ומשליך על יחסי העבודה בבנק.

יצוין כי על רקע התמשכות תקופת אי הודאות חלה עלייה נוספת בסיכון התפעולי (לעומת הערכת הסיכון במסגרת פרסום הדוח השנתי הקודם), וזאת עקב המשך מגמת עזיבת עובדים, כאשר בתחום מערכות המידע היקף העזיבות הינו הגבוה ביותר, תופעה הגורמת לאובדן ידע בתחום זה. הבנק נעזר, ככל הניתן, בשירותי חברות חיצוניות.

התמשכות של תקופת אי הודאות עלולה לגרום לעלייה נוספת ברמת הסיכון בתחומים המתוארים לעיל כמו גם לפגיעה ביכולת לעמוד בל"ז פרוייקט הסבת מערכות המחשב.

הבנק מיישם תהליכים שמטרתם התמודדות עם הסיכונים וצמצום במידת האפשר, לרבות צעדים בתחום משאבי האנוש, הידוק בקורות במוקדי סיכון רלוונטיים לתקופה, ודחיית טיפול במשימות (לרבות רגולטוריות) ארוכות טווח ועתירות משאבים, וזאת עד להתבהרות מצב הדברים.

בנוסף, החליט דירקטוריון הבנק על שמירה על יחס הלימות הון ויחס כיסוי נזילות כולל (LCR) גבוהים יותר מהמתווה שנקבע. ליום 31 במרס 2018 נקבעו יעדים ליחס הלימות הון של 9.9% (סיבולת סיכון של 9.7%) וליחס נזילות כולל (LCR) של 120% (סיבולת סיכון של 115%). שיעורים אלה נבחנו מעת לעת בהתאם להתפתחויות ועודכנו במידת הצורך.

הנהלת הבנק והדיירקטוריון (לרבות באמצעות הוועדה הדיירקטוריונית היעודית שהוקמה למעקב אחר השלכות המצב בו נמצא הבנק) מקיימים מעקב ופיקוח הדוקים על התפתחות הסיכונים ויישום צעדי הפחתה שנקבעו. הבנק ימשיך לעקוב ולבחון את הצעדים הנדרשים נכח אי הוודאות.

• ביום 30 באוקטובר 2017 הודיעו ועדי העובדים בבנק (ועד הפקידים וועד מורשי החתימה והמנהלים בבנק) וועד אגוד מערכות בע"מ, על השבתת הבנק ביום 31 באוקטובר 2017 וזאת כחלק מההחלטה על החרפת מאבק העובדים במטרה למנוע מיזוג של הבנק. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי של הבנק מיום 30 באוקטובר 2017 (אסמכתא מס': 2017-01-094855).

בהמשך להודעת בעלי השליטה בבנק מיום 27 בנובמבר 2017 בעניין התקשרות בהסכם עם בנק מזרחי טפחות כפי שתוארה לעיל, השביתו ועדי העובדים בבנק וועד אגוד מערכות את הבנק במספר מועדים. לפרטים נוספים ראה דיווחים מיידיים של הבנק מיום 28 בנובמבר 2017 (אסמכתא מס': 2017-01-105529) ומיום 3 בדצמבר 2017 (אסמכתא מס': 2017-01-107923), המובאים על דרך ההפניה. וכן ראה דיווח מיידי של הבנק מיום 7 בדצמבר 2017 (אסמכתא מס': 2017-01-114585), ודיווח מיידי מיום 4 במרץ, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-017088), המובאים על דרך ההפניה.

כן נקטו העובדים צעדים נקודתיים נוספים העלולים להגביר את סיכון הבנק לעיצומים כספיים.

• מערכות המידע מהוות עמוד שדרה של הבנקים לפעילות שוטפת תקינה, לדיווח כספי ורגולטורי ולניהול הסיכונים. לבנק התקשרות מהותית רבת שנים עם בנק לאומי בנוגע למתן שירותי מחשוב ותפעול לחלק ניכר ממערכות הליבה הבנקאיות בשיטה של מיקור חוץ, שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016. על פי ההסכם, נכנסו הצדדים לתקופת מעבר העשויה להימשך עד שלוש שנים בה מתנהל פרוייקט סיום ההתקשרות שביניהם.

ההתקשרות עם בנק לאומי מגובה באישורים הרגולטוריים הנדרשים, והצדדים פועלים לחידושם לפי הצורך.

כיום לבנק תלות בלאומי היות ולא קיימת חלופה מידית זמינה למערכות המסופקות על ידו, ולכן נזק להן עלול לגרום לבנק לחשיפה או נזק מהותי. עם התקרבות מועד סיום תקופת ההתקשרות עם לאומי, הבנק החל בבחינת האפשרויות העומדות בפניו להמשך. הבנק בחן ספקים חלופיים, ובמסגרת זו פנה לספקים שונים לצורך קבלת הצעות לשירותי מחשוב ותפעול. הבנק מנהל תהליך של בחינה, השלמה, טיוב והשוואה של הצעות ראשוניות שהגישו הספקים. יחד עם זאת, ההתקדמות לשלב של מתן התחייבויות תידחה עד לאחר הסרת חוסר הוודאות הנובע מהודעת בעלי השליטה על ההתקשרות עם בנק מזרחי.

לאור התמשכות של מצב אי הודאות והעיכוב בלוחות הזמנים של הפרוייקט, אישר דירקטוריון הבנק ביום ה-29 במרס 2018 הסכמתו להצעת בנק לאומי שהתקבלה בבנק באותו מועד, שעיקריה הינם כי על רקע העסקה של בעלי השליטה יסכים בנק לאומי, לפנים משורת הדין, לדחות את תום תקופת ההיפרדות לתקופה של עד 18 חודשים נוספים, ובלבד שבכל מקרה בו יבקש הבנק להקדים את תום תקופת ההפרדות, תינתן ללאומי הודעה מוקדמת של 24 חודשים לפחות לפני מועד סיום ההפרדות.

הצדדים יפנו לקבלת אישור הממונה על ההגבלים העסקיים והמפקחת על הבנקים לצורך יישום האמור. ראה דיווח מיידי של הבנק מיום 29 במרס 2018 (אסמכתא 2018-01-026694), המובא על דרך ההפניה.

יצוין כי קיים סיכון גבוה בפרוייקטי החלפת מערכות ליבה באופן כללי, המתגבר לאור מועד ההתנתקות הידוע לבנק כיום מקבלת שירותי המחשוב מלאומי, והסיכון הפוטנציאלי ליכולתו של הבנק להשלים את פרויקט ההסבה בלוחות הזמנים המתאימים.

התמשכותו של מצב אי הודאות מעכבת את ההתקדמות בפרוייקט, ומשפיעה על העמידה בל"ז המתוכנן, דבר שעלול לגרום לגידול בעלויות.

- איומי הסייבר אליהם חשופים מוסדות פיננסיים בעולם ובישראל מתגברים באופן תמידי. זהו הסיכון הלא פיננסי המהותי ביותר אליו חשופים הבנקים. תקיפת הסייבר על מערכות IT ואתרי הבנק, עלולה לגרום לפגיעה ביכולת להמשיך לספק שירות, לגרום עיכוב במתן שירות, לגרום לגניבת נתוני הלקוחות, כמו גם לפגיעה אפשרית בהם ופגיעה במוניטין הבנק ולייצר חשיפות משפטיות. איומי הסייבר מתאפיינים, בין היתר, בהתפתחות שוטפת, בתחכום ובמורכבות של ההתקפות על מערכות מחשוב, בהעצמת הנזק הפוטנציאלי, ובנוסף לכל אלה קיים קושי בזיהוי התקפות אלו ובזיהוי הגורמים המבצעים תקיפות אלו.

במהלך מרס 2015, פרסם בנק ישראל הוראות ניהול בנקאי תקין אשר עוסקות בנושא ניהול הגנת סייבר בתאגיד בנקאי ומגדיר את הדיווחים הנדרשים בגין סיכון זה. במסגרת הוראה זו, מתווה בנק ישראל קווים מנחים המשמשים כעקרונות יסוד בגיבוש מערך הגנת סייבר הוליסטי ופראקטיבי. במסגרת זו, הבנק גיבש אסטרטגיית הגנת סייבר המגדירה את הכיוונים האסטרטגיים הדרושים על מנת לחזק את כלל מערך ההגנה, וכן גיבש מדיניות בהתאם. תפיסת הגנת הסייבר אינה ערוכה לתת מענה מלא בפני איומים מדינתיים ואיומי טרור בינלאומיים. בנושא זה פועל הבנק על פי סטנדרטים מקובלים בענף ותוך הסתמכות על גורמי מדינה. כמו כן, מעצם הישענותו של בנק אגוד על מערכות מידע המנוהלות על ידי בנק לאומי ומעצם החשיפה הנגזרת מכך, הבנק פועל על מנת לחזק את ממשקי העבודה מול יחידות הסייבר ואבטחת המידע של לאומי.

- במסגרת תהליכי ניהול הסיכון ההתנהגותי (conduct risk), הבנק פועל לניהול עסקיו תוך הקפדה על דרישות הדין וערכי ההגיונות, בין היתר במסגרת התנהלותו היומיומית מול לקוחותיו ובכלל זה תוך בחינת התאמת ההצעות הניתנות להם לצרכיהם.

- במסגרת טיפולו השוטף בסיכונים הציות, נוקט הבנק בצעדים למזעור סיכונים חוצי גבולות וסיכונים הנובעים מחקיקת ה-FATCA בפעילותו מול לקוחותיו בעלי תושבות מס זרה, לרבות סיכונים הנובעים מאי-ציות לחוקי המס בישראל.

- במסגרת התוכנית האסטרטגית של הבנק נקבעו יעדים אסטרטגיים ארוכי טווח לצורך שיפור הרווחיות והתשואה, לרבות שיפור ביעילות התפעולית לצד הקטנת ריכוזיות הלווים, והסטה של נכסי סיכון מהאשראי העסקי לאשראי ללקוחות קמעונאיים. תחום הקמעונאות הוגדר כמנוע הצמיחה המרכזי לשנים הקרובות, ובכלל זה מתן אשראי ללקוחות כל הבנקים, אשר מטופל במרכז הלוואות ייעודי שהוקם לצורך כך. לאחרונה קיימות יוזמות רגולטוריות בתחום זה אשר עלולות להשפיע על מידת יישום האסטרטגיה העסקית של הבנק. בנוסף, המשך סביבת ריבית נמוכה.

חלק מהמידע המפורט לעיל בקשר לסיכונים המובילים והמתפתחים שאינו מתייחס לעובדות ההיסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה והוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות ובעיקר התפתחויות המשבר הפיננסי העולמי ואי הודאות הכרוכה בהשלכותיו, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים בריבית, שערי חליפין ואינפלציה, התנהגות המתחרים ועוד.

כמו כן, ראה פרק "התפתחויות ושינויים מהותיים בבנק" בדוח דירקטוריון והנהלה בהקשר של השלכות הודעת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק מיום 30 ביולי 2017, בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק ובעניין התקשרותם מיום 27 בנובמבר 2017 עם בנק מזרחי טפחות בע"מ, מידע שפורסם על ידי בנק מזרחי בעניין כוונתו לבצע מיזוג של בנק אגוד לתוך בנק מזרחי לאחר השלמת העסקה והחלטת מ"מ הממונה על ההגבלים העסקיים מיום 30 במאי, 2018 לפיה הודיע על התנגדותו לאישור המיזוג בין הבנק לבנק מזרחי.

סיכון ציות

סיכון ציות מוגדר כסיכון שתאגיד יסבול מסנקציה חוקית או רגולטורית, הפסד פיננסי מהותי או פגיעה במוניטין כתוצאה מכישלון שלו לציית להוראות חוק, רגולציה, נהלים פנימיים וקודים אתיים.

ניהול סיכונים הציות מיושם בהתאם להוראת הדין החל על הבנק, לרבות הוראת ניהול בנקאי תקין 308 – ציות ופונקציית הציות בתאגיד הבנקאי, שנוסחה העדכני נכנס לתוקף ביום ה-1 בינואר 2016.

לעניין ניהול סיכון הציות בבנק, לא חל שינוי משמעותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2017.

סיכון משפטי

סיכון משפטי הינו סיכון להפסד כתוצאה מהיעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם והוא כולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות או לצעדי עונשין (Fines Penalties) כתוצאה מפעילות פיקוחית (Punitive Damages), כמו גם מהסדרים פרטניים.

האגף לייעוץ משפטי וציות של הבנק אחראי לניהול הסיכון המשפטי בבנק והוא מעניק תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות הבנק וקבוצתו, והיועצת המשפטית הראשית משמשת כמנהלת הסיכון המשפטי של הבנק. לעניין ניהול הסיכון המשפטי בבנק, לא חל שינוי משמעותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2017.

סיכון מוניטין

מוניטין הוא אוסף של התפיסות, דעות והאמונות של מחזיקי העניין לגבי התאגיד, בהתבסס על ניסיונם וציפיותיהם. סיכון מוניטין הוא הסיכון לרווחי התאגיד, ליציבותו או ליכולתו להשיג את יעדיו, כתוצאה מפגיעה במוניטין העשוי לנבוע מהתנהלות התאגיד, מצבו הפיננסי או פרסום שלילי (אמיתי או כוזב) ועלול לבוא לידי ביטוי בתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עשויה להשפיע לרעה על אמון הציבור בבנק ועל יכולתו של הבנק לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון (כגון באמצעות שווקים בין-בנקאיים או שוקי איגוח).

לפרטים נוספים בדבר ניהול סיכון המוניטין בבנק, ראה גם בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2017.

לאור הכרזת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק מיום 30 ביולי 2017, בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק חלה עליה בסיכון המוניטין של הבנק. נציין כי למרות הכרזת בעלי המניות, הערכת השוק את השפעת סיכון המוניטין על פוזיציות הנזילות הכללית של הבנק ממשיכה להיות נמוכה. הבנק ימשיך לבחון ולעקוב אחר השלכות הודעת בעלי השליטה בבנק על התקשרותם עם בנק מזרחי והחלטת מ"מ הממונה על ההגבלים העסקיים מיום 30 במאי, 2018 להתנגד לאישור המיזוג בין הבנק לבין בנק מזרחי, כמפורט לעיל, על סיכון המוניטין, בין היתר בשים לב לאפשרות הערר על ההחלטה. לפירוט נוסף בהקשר זה, ראה פרק "סיכונים מובילים ומתפתחים".

סיכון אסטרטגי

הסיכון האסטרטגי הינו סיכון נוכחי או עתידי לרווחי הבנק, להון, למוניטין או למעמד הבנק, אשר עלול לנבוע מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום לא נאות של החלטות או מהיעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה נוצר ממידת התאימות של המטרות האסטרטגיות שהציב הבנק, ליכולותיו ולסביבה הכלכלית בה הוא פועל, מיישמות תכניות העבודה והיעדים שהוגדרו לצורך השגתן, מהמשאבים שהוגדרו לצורך העמידה בתכניות ומאיכות היישום של מרכיבי התכניות.

לפרטים נוספים בדבר ניהול הסיכון האסטרטגי בבנק, ראה גם בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2017.

לאור הכרזת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק מיום 30 ביולי 2017, בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק חלה עליה בסיכון האסטרטגי של הבנק. הבנק ימשיך לבחון ולעקוב אחר השלכות הודעת בעלי השליטה בבנק על התקשרותם עם בנק מזרחי והחלטת מ"מ הממונה על ההגבלים העסקיים מיום 30 במאי, 2018 להתנגד לאישור המיזוג בין הבנק לבין בנק מזרחי, כמפורט לעיל, על הסיכון האסטרטגי בין היתר בשים לב לאפשרות הערר על ההחלטה. לפירוט נוסף בהקשר זה, ראה פרק "סיכונים מובילים ומתפתחים".

סיכון סביבתי

סיכון סביבתי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן. בנקים עשויים להיחשף לסיכונים סביבתיים בהיבטים שונים של פעילותם וסיכונים אלו עלולים להיכלל במסגרת הסיכונים האחרים (כמו: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי וסיכון הנזילות) תיתכן גם חשיפה לסיכון מוניטין כתוצאה מהאפשרות שיוחס לבנק קשר לגורם היוצר מפגע סביבתי.

לעניין ניהול הסיכון הסביבתי בבנק, לא חל שינוי משמעותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2017.

הוראת ניהול בנקאי תקין 221 בנושא "יחס כיסוי נזילות" (LCR) מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה. לעניין ניהול סיכון היחס כיסוי הנזילות בבנק, לא חל שינוי משמעותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2017.

הדרישה המזערית עומדת על 100%. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימליות אלו. הדרישות חלות הן בסך המטבעות והן במטבע-חוץ בנפרד, הן ברמת התאגיד הבנקאי "סולו" והן ברמת המאוחד, וחישוב היחס מבוצע בהתאם. תאגיד בנקאי אשר אינו עומד ביחס המינימאלי נדרש לדווח באופן מיידי לפיקוח על הבנקים, ולאחר שלושה ימי חריגה להגיש תוכנית לעמידה בדרישה המזערית. יחס כיסוי הנזילות נמדד ברמה יומית.

ככלל, יחס כיסוי הנזילות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין 221 שונה מהמודלים הפנימיים החלים בבנק. היחס הממוצע במהלך הרבעון הראשון 2018 עמד על 132% אל מול דרישה מזערית של 100%.

טבלה 32: יחס כיסוי הנזילות

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2017	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2017	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2018	
129%	121%	132%	יחס כיסוי הנזילות ¹
100%	100%	100%	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ²

1. מחושב על בסיס ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון האחרון המדווח.

על רקע הודעות בעלי השליטה בבנק מיום 30 ביולי 2017 בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק והודעתם על התקשרות עם בנק מזרחי בעניין זה ונכח חוסר הוודאות בו פועל הבנק בעקבות כך, החליט דירקטוריון הבנק על שמירה על יחס כיסוי נזילות כולל (LCR) גבוה יותר בתקופה זו – ליום 31 במרס 2018 נקבע יעד (תאבון סיכון) של 120% (סיבולת סיכון של 115%). שיעור זה יבחן מעת לעת בהתאם להתפתחויות ויעודכן במידת הצורך.

טבלה מספר 32: יחס כיסוי נזילות (המשך)

גילוי על פי דבר 3

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 במרס 2017		ליום 31 במרס 2018		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה
סך ערך משוקלל (ממוצע) ²	סך ערך לא משוקלל (ממוצע) ¹	סך ערך משוקלל (ממוצע) ²	סך ערך לא משוקלל (ממוצע) ¹	סך ערך משוקלל (ממוצע) ²	סך ערך לא משוקלל (ממוצע) ¹	
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה						
11,494	11,577	11,554	11,647	11,472	11,556	סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים						
פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:						
203	4,053	189	3,790	205	4,109	פיקדונות יציבים
1,065	9,535	1,021	9,197	1,049	9,413	פיקדונות פחות יציבים
פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראה ניהול בנקאי תקין (221))						
134	4,457	137	4,559	132	4,411	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשות של תאגידים בנקאיים קואופרטיבים						
7,034	11,157	7,359	11,725	6,881	11,221	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)*
4	4	43	43	43	43	חובות לא מובטחים
-	139	0	42	0	160	מימון סיטונאי מובטח
דרישות נזילות נוספות, מזה:						
3,294	3,294	4,009	4,009	3,111	3,111	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב						
762	7,107	917	7,754	704	6,918	קווי אשראי ונזילות
635	635	390	390	601	601	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
155	5,378	161	5,169	158	5,334	מחויבויות מימון מותנות אחרות
13,286	45,759	14,226	46,678	12,884	45,321	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
תזרימי מזומנים נכנסים						
הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)						
1,436	1,584	1,113	1,249	1,496	1,654	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
2,959	3,709	3,589	4,166	2,721	3,304	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
4,395	5,293	4,702	5,415	4,217	4,958	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם ³						
11,494		11,554		11,472		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
8,891		9,524		8,667		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
129%		121%		132%		יחס כיסוי נזילות (%)

1. ערכים לא משוקללים יחושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).
2. ערכים משוקללים יחושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).
3. ערכים מתואמים יחושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

הרכב הנכסים הנזילים באיכות גבוהה של הבנק מבוסס בעיקר על מזומן ופיקדונות בבנק ישראל ועל אג"ח ממשלת ישראל בשקלים בנוסף לאג"ח ממשלת ארה"ב במט"ח, כמפורט להלן.

טבלה 33: נכסים נזילים באיכות גבוהה

גילוי על פי EDTF

ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 במרס 2017	ליום 31 במרס 2018 מיליוני ש"ח	
			נכסי רמה 1:
199	171	199	מטבעות ושטרי כסף
6,309	4,787	6,544	סך זרבות בבנק המרכזי (לאחר ניכוי חובת נזילות)
5,064	7,658	4,489	ניירות ערך סחירים כשירים במשקל סיכון 0%
-	-	-	מכשיר חוב שהונפק במטבע מקומי של ריבונות או בנק מרכזי מקומיים שמשקל הסיכון שלהם אינו 0%
-	-	-	מכשיר חוב שהונפק במטבע חוץ של ריבונות או בנק מרכזי מקומיים שמשקל הסיכון שלהם אינו 0%
<u>11,572</u>	<u>12,616</u>	<u>11,232</u>	סה"כ נכסי רמה 1
			נכסי רמה 2:
-	-	-	ניירות ערך סחירים כשירים במשקל סיכון 20%
-	-	-	מכשירי חוב קונצרניים ואיגרות חוב מכוסות כשירים בדירוג בינלאומי AA- ומעלה
			נכסי רמה 2:
69	93	95	מכשירי חוב קונצרניים בדירוג בינלאומי A+ עד A- או דירוג מקומי AA- ומעלה
69	93	95	סה"כ נכסי רמה 2
<u>11,642</u>	<u>12,709</u>	<u>11,327</u>	סה"כ נכסים נזילים באיכות גבוהה

גילוי על פי EDTF

סיכון נזילות הינו הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי וליציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו ולעמוד בפירעון התחייבויות במועד פירעון מבלי להיקלע להפסדים חריגים. ככלל, הבנק מעדיף את הקטנת סיכוני הנזילות על פני שיקולי רווחיות לטווח קצר.

מודל הנזילות הפנימי

הבנק מנהל את רמת הנזילות שלו גם על פי מודל פנימי (בנוסף ל-LCR), הנגזר ממדיניות ניהול סיכון הנזילות. המדידה הפנימית נבחנת בתרחיש שוטף ובתרחיש קיצון. בנוסף, נבחן מצב הנזילות הכולל של הבנק ומדדים המצביעים על התפתחות אפשרית של תנאי משבר ביחס לבנק או המערכת הבנקאית.

הנחות היסוד של מודל הנזילות נקבעות תוך התייחסות ליכולת המימוש של הנכסים המרכיבים את כרית הנזילות ובחינת התנהלותם ההיסטורית של המפקידים. הנחות המודל נבחנות בתדירות הנדרשת על פי מדיניות התיקוף ועל פי ההתפתחויות בשווקים ו/או בבנק, ומובאות לדיון ואישור בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובמליאת הדירקטוריון. במהלך הרבעון הראשון 2018 יחס הנזילות הכולל בתרחיש שוטף ובתרחיש הקיצון לא ירד מהמגבלות שנקבעו.

תוכניות מימון בשעת חירום

לבנק תוכנית חירום במסגרתה מתוארות דרכי הפעולה להתמודדות עם התממשות תרחיש קיצון, לרבות פעולות שונות שיינקטו על ידי הנהלת הבנק והסניפים.

טבלה 34: סיכום של נכסים משועבדים ולא משועבדים
גילוי על פי EDTF

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 במרס 2017		ליום 31 במרס 2018	
לא משועבדים 2,3	משועבדים	לא משועבדים 2,3	משועבדים	לא משועבדים 2,3	משועבדים
במיליוני ש"ח					
-	17	-	24	-	19
3,934	242	7,252	527	3,928	54
-	816	-	635	-	561
3,934	1,074	7,252	1,186	3,928	633

1. בהתאם להסכם של הבנק עם מסלקת מעו"ף ומסלקת הבורסה ועל-פי החלטות הדירקטוריון של מסלקת המעו"ף וחוקי העזר והמתאר של מסלקת המעו"ף, מפקיד הבנק בחשבון על שם מסלקת המעו"ף ניירות ערך כבטוחות לטובת מסלקת המעו"ף וכן מזומנים בחשבון שנפתח על שמה בבנק אחר, שיהוו תשלום למסלקות על חשבון כל סכום שהבנק יהיה חייב להן בגין עסקות במעו"ף ובניירות ערך ישראלים, שהבנק יהיה אחראי להם כלפיהן, וזאת כנגד התחייבות המסלקות להשיב לבנק סכום זה בהתאם להסכם. להבטחת חיובים אלה יצר הבנק ביום 31 במרס 2004 שעבוד קבוע ושעבוד צף בדרגה ראשונה ללא הגבלת סכום על החשבונות הללו לטובת מסלקת המעו"ף.

כמו כן, ביום 13 באפריל 2005 יצר הבנק שעבוד קבוע בדרגה ראשונה והמחאה על דרך השעבוד ללא הגבלת סכום, בחשבון ניירות הערך על שם המסלקה וכל חשבונות המשנה שלו וכן בחשבון הכספי המתנהל על שם המסלקה בבנק אחר, והכל בהתאם להסכם הבנק עם מסלקת הבורסה וזאת כערובה לקיומם המלא והמדויק של כל חיובי הבנק כלפי המסלקה מכל מין ומכל סוג, בין אם חיובים קיימים, או עתידיים, מתחדשים או מותנים, קצובים או בלתי קצובים, כפי שיהיו מעת לעת. הבטוחות משמשות כערובה לקיומם של כל חיובי הבנק כלפי מסלקת הבורסה, לפי העניין, בהתאם לתקנון הבורסה ולהנחיות על פי חוקי העזר של המסלקה והחלטות דירקטוריון המסלקה.

בנוסף, ביום 26 במרס 2017 יצר הבנק שעבוד קבוע בדרגה ראשונה ללא הגבלת סכום על כל הזכויות מכל מין וסוג, בכל אחד מחשבונות הבטוחות בבנק ישראל המתנהלים על שם מסלקת מעו"ף ומסלקת הבורסה בהתאמה, והמשמשים להפקת בטוחות חברי מסלקת המעו"ף ומסלקת הבורסה, בהתאמה, לטובת המסלקות האמורות, לרבות הזכויות לקבלת הכספים המופקדים או הרשומים לזכות חשבונות הבטוחות בבנק ישראל, וכל פירותיהם, כפי שיהיו מעת לעת. הכל בהתאם להסכמי משכון ואג"ח בין הבנק לבין מסלקת מעו"ף ומסלקת הבורסה בהתאמה. הבטוחות משמשות כערובה לקיומם של כל חיובי הבנק כלפי מסלקת המעו"ף ומסלקת הבורסה, לפי העניין, בהתאם לתקנון הבורסה ולהנחיות על פי חוקי העזר של המסלקות והחלטות דירקטוריון המסלקות.

- נכון ליום ה-31 במרס 2018 מופקדים במסלקת מעו"ף ומסלקת הבורסה סכומים מעבר לדרישת הביטחונות.
2. להבטחת סליקת עסקאות אשראי תוך יומי שבנק ישראל מקצה או יקצה לבנק מעת לעת במסגרת פעולתו במערכת זה"ב (RTGS) יצר הבנק שעבוד שוטף לטובת בנק ישראל על מלאי אג"ח מדינה ומק"מים.
 3. הבנק חבר במסלקת היורוקליר בנק בריסל אשר סולקת ניירות ערך הנסחרים בשוקים הבינלאומיים. לצורך פעילותו זו של הבנק באמצעות המסלקה הנ"ל ולהבטחת האשראי שמוצל על ידי הבנק בפועל באותה מסלקה מעת לעת, שעבד הבנק ניירות ערך. מסגרת האשראי שכנגדה שועבדו ניירות הערך מסתכמת ב-6 מיליון דולר של ארה"ב.
 4. ניירות ערך שהתקבלו בעסקאות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן.

לעניין עדכון תנאי ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק ראה ביאור 9א בדוח הכספי.
פרט לאמור לעיל, לא חל שינוי משמעותי לעומת המתואר בדוח המפורט על הסיכונים לשנת 2017.

נטע אברהמוב ביטן
מנהלת סיכונים ראשית

ישראל טראו
מנהל כללי

זאב אבליס
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוח: 31.05.2018